ეროვნული ბიბლიოთეკა

ყოველდღიური გაზეთი

კომუნისტი

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ: თბილისი. კრუზენშტერნის ქუჩა, № 4. ტელეფონები საერთო—დილის 14—76. სტამბის—ღამისა—79

რედაქცია ღიაა ყოველ დღე დილის 10-დან 1 ს. კ. რესპონდენციები და მასალები მიიღება მთელი დღე.

თბილისი. 17 მაისი. 1921 წ

№ 61 საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲓᲐ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕ. ᲠᲔᲕ.-ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. № 61

ᲪᲔᲙᲐᲡ ᲡᲐᲐᲒᲘᲢᲐᲪᲘᲝ—ᲡᲐᲞᲠᲝᲞᲐᲒᲐᲜᲓᲝ ᲒᲐᲜᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ

საქართველოს კომპარტიის ცეკას სააგიტაციო—საპროპაგანდო განყ. აცხადებს, რომ ამა წლის 17 მაისიდან რაიონებში გაიმართება კომპარტიის წევრების კრება, რომელზედაც იქნება გაკეთებული მოხსენება—„ამხ. ლენინ ს წერილი და კ. მპარტიის მიზნები საქართველოში“.

I რაიონში—ნაძალადევის თეატრი—ხუთშაბათს 19 მაისს, საღამოს 6 საათ. მოხსენებას გააკეთებენ ამხ. 1) მახარაძე, 2) დუმბაძე, 3) კურულაშვილი და 4) კალანდაძე.

II—ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ (ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲚᲣᲑᲘ, ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲡ 18 ᲛᲐᲘᲡᲡ, ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲡ 6 ᲡᲐᲐᲗᲖᲔ—ᲛᲝᲛᲮᲡᲔᲜᲘᲚᲔᲑᲘ: 1) ᲔᲚᲘᲐᲕᲐ, 2) ᲙᲐᲚᲐᲫᲔ ᲓᲐ 4) ᲥᲐᲕᲗᲐᲠᲐᲫᲔ.

III—ᲛᲔ-III ᲑᲘᲣᲠᲝᲡ ᲨᲔᲜᲝᲑᲐ, ᲙᲐᲮᲔᲗᲘᲡ ᲛᲝᲛᲔᲓᲐᲜᲘ № 1. ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲡ 17 ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲡ 6 ᲡᲐᲐᲗᲖᲔ. ᲛᲝᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲐᲡ ᲒᲐᲐᲙᲔᲗᲔᲑᲔᲜ: 1) ᲜᲐᲖᲐᲠᲔᲗᲘᲐᲜᲘ, 2) ᲢᲝᲠᲝᲨᲔᲚᲘᲫᲔ, 3) ᲐᲢᲐᲑᲔᲙᲝᲕᲘ.

IV რაიონი—ადგილი ნაჩვენები იქნება ცალკე. კვირას 22 მაისს დილის 11 საათზე. მომხსენებლები: 1) თუმანიშვილი, 2) დონენკო, 3) ერქომაიშვილი, 4) კალანდაძე.

ყველა ამხანაგები ვალდებული არიან დაესწრონ კრებას. შესვლა შეუძლიანთ მხოლოთ პარტიულ წევრებს.

ცეკას სააგიტაციო საპროპაგანდო განყოფილება.

ᲛᲔᲯᲘᲖᲠᲔᲑᲐ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐᲒᲭᲝᲗᲐ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲜᲘᲨᲜᲔᲑᲘᲡ ᲜᲘᲛᲣᲨᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲐᲖᲔ

ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲜᲘᲨᲜᲔᲑᲘ ᲓᲐᲘᲑᲔᲭᲓᲔᲑᲐ 30, 50, 100, 500, 1000 [illegible] ᲓᲐ 10.000 ᲛᲐᲜ. ᲓᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲝᲑᲘᲡ

ᲛᲔᲯᲘᲖᲠᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲝᲑᲔᲑᲘ:

1) ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲜᲘᲨᲜᲘᲡ ᲜᲐᲮᲐᲢᲔᲑᲘ, ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ [illegible] ᲤᲝᲠᲛᲐᲢᲘᲡ ᲝᲠᲓᲔᲜᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲘ ᲡᲮᲕᲐᲓᲐᲡᲮᲕᲐ ᲜᲐᲘᲠᲘ ᲬᲐᲠᲛᲝᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲘ ᲨᲔᲯᲘᲑᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ, ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲧᲝᲡ ᲓᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲘᲗ. ᲝᲠᲘᲕᲔ ᲒᲕᲔᲠᲓᲔᲑᲖᲔ [illegible] ᲤᲔᲠᲘᲗ.

2) ᲜᲘᲨᲜᲔᲑᲖᲔ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲥᲜᲔᲡ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ, ᲤᲠᲐᲜᲒᲣᲚᲘ, ᲠᲣᲡᲣᲚᲘ, ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠᲘ [illegible] ᲗᲐᲗᲐᲠᲣᲚᲘ ᲔᲜᲔᲑᲖᲔ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲬᲘᲜᲐᲐᲠᲡᲘᲡ ᲬᲐᲠᲬᲔᲠᲐ: „ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝ [illegible] ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲜᲘᲨᲐᲜᲘ“.

ᲒᲐᲠᲓᲐ ᲐᲛᲘᲡᲐ ᲬᲐᲠᲬᲔᲠᲐ „ᲞᲠᲝᲚᲔᲢᲐᲠᲔᲑᲝ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡᲐ ᲨᲔᲔᲠ- [illegible] ᲖᲔᲛᲝᲩᲐᲛᲝᲗᲕᲚᲘᲚ ᲮᲣᲗ ᲔᲜᲐᲖᲔ ᲓᲐ ᲐᲒᲠᲔᲓᲕᲔ ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲣᲠ, ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲣᲚ [illegible] ᲘᲢᲐᲚᲘᲣᲠᲖᲔ.

3) ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲜᲘᲨᲜᲔᲑᲘ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲥᲜᲔᲡ ᲨᲔᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ [illegible], ᲠᲝᲛᲔᲚᲨᲘᲐᲪ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲧᲝᲡ ᲒᲐᲛᲝᲮᲐᲢᲣᲚᲘ ᲩᲐᲥᲣᲩᲘ ᲓᲐ ᲜᲐᲛᲒᲐᲚᲘ.

4) ᲓᲐᲯᲘᲚᲓᲝᲕᲔᲑᲐ: ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲜᲐᲨᲣᲨᲔᲕᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲐᲜ. 500,000 [illegible] ᲨᲣᲐᲚᲝ ᲛᲐᲜ. 300,000.—ᲓᲐ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲛᲐᲜ. 200,000.

5) ᲡᲠᲣᲚᲘᲐᲓ ᲓᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲜᲐᲮᲐᲢᲔᲑᲘ ᲨᲔᲛᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲚᲘᲡ [illegible] ᲛᲘᲗ ᲪᲐᲚᲙᲔ ᲙᲝᲜᲕᲔᲠᲢᲨᲘ ᲓᲐ ᲐᲛ ᲞᲡᲔᲕᲓᲝᲜᲘᲜᲘᲡ ᲕᲘᲜᲐᲝᲑᲘᲡ ᲐᲦᲜᲘᲨᲕᲜᲘᲗ [illegible] ᲙᲝᲜᲕᲔᲠᲢᲨᲘ ᲬᲐᲠᲛᲝᲓᲒᲔᲜᲘᲚ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲧᲝᲡ ᲝᲠᲘᲕᲔ. ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝ ᲥᲐᲦᲐᲚᲓᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲕ ᲔᲥᲡᲞᲔᲓᲘᲪᲘᲐᲨᲘ **ᲔᲥᲡᲞᲔᲓᲘᲪᲘᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲖᲔ** ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲣᲒᲕᲘᲐᲜᲔᲑᲘ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲓᲦᲔ [illegible] ᲗᲕᲘᲡᲘᲡ 1-ᲛᲓᲔ

ᲤᲘᲜᲐᲜᲡᲗᲐ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲙᲝᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲐᲢᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲣᲨᲠᲝᲛᲔᲚ ᲥᲐᲚᲗᲐ ᲣᲞᲐᲠᲢᲘᲝ ᲙᲝᲜᲤᲔᲠᲔᲜᲪᲘᲐ

მიმდინარე მაისის ოც რიცხვებში თფილისში შეიკრიბება პირველათ საქართველოს მშრომელ ქალთა უპარტიო კონფერენცია. მან უნდა ჩაუყაროს მკვიდრი საძირკველი მშრომელ ქალთა ორგანიზაციის საქმეს, დაარაზმოს მშრომელი მასების ყველაზე უფრო დაბეჩავებული, ჩამორჩენილი—და უნდა ვთქვათ—ამდენ ხანს ყველაზე უფრო მივიწყებული ნაწილი და ამნაირათ შეუერთოს ის მუშა-მამაკაცებს საერთო პოლიტიკურ, პროფესიონალურ და სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციებში, მომზადებული თავის კლასიურ მიზნებისათვის საბრძოლველათ.

კომუნისტური აღმშენებლობა ვერ წაიწევს წინ, პროლეტარიატის კლასიური მიზანი ვერ განხორციელდება, თუ მისთვის ბრძოლაში განზე იქმნა დამდგარი მშრომელთა თითქმის ნახევარი ნაწილი. და ასეთი მნიშვნელობა აქვს მუშა ქალების მოძრაობას არა მარტო ჩვენი „საბოლოო მიზნის“ განხორციელებისთვის ბრძოლაში, არამედ ყოველდღიურ მუშათა გამოსვლებში, კლასიური ბრძოლის ყველა დიდ თუ პატარა ეპიზოდებში დღეს. თავის დაბეჩავებული მდგომარეობა, როგორც საზოგადოებაში, ისე კერძო ოჯახურ ცხოვრებაში, კარგათ შეიგნეს მშრომელმა ქალებმა და მუშა მამაკაცების მოძრაობაში ისინიც იღებდენ აქტიურ მონაწილეობას და პროლეტარიატის კლასიური ბრძოლის თითქმის ყველა მომენტები, ამ ბრძოლის დაწყებიდანვე, აღნიშნულია მათი აქტიური, ხან ვიწრო მნიშვნელობის, ხანაც, ხშირათ, მასიური ჩარევით. და მათ ბრძოლას ისეთივე ისტორია აქვს, როგორც მუშათა კლასის საერთო მოძრაობას.

ორი ნაკადული ქალთა მოძრაობის იბრძოდა ერთმანეთ შორის მთელი ამ მოძრაობის მანძილზე. ეს იყო ეგრედ წოდებული ბურჟუაზიული „ფემინისტური“ მოძრაობა, რომელიც მიზნათ ისახავდა ქალთა უფლების გათანასწორებას მამაკაცებთან ეგრედ წოდებულ ლიბერალურ პროფესიებში მათ დასაშვებათ, პოლიტიკურ თანასწორობას, ოჯახის რეფორმას, ბრძოლას პროსტიტუციასთან—ყველა ამას, რასაკვირველია, ბურჟუაზიული წეს წყობილების შენარჩუნების ნიადაგზე, ამ ნიადაგის გაუფუქებლად, მის დაუნგრევლათ. მეორე მხრით—მუშა-ქალთა მოძრაობა, რომელიც თავდაპირველათ მოკლებული ნათელ წარმოდგენას თავის ჭეშმარიტ საბოლოო მიზნებზე, მაგრამ სტიქიურათ ჩაბმული თავის კლასის განმანთავისუფლებელი ბრძოლის ფერხულში, ფაქტიურად არ ივიწყებდა ფარგლებს ბურჟუაზიულ საზოგადოებისას და მით უკვე უპირისპირდებოდა პირველს. წინააღმდეგობა ქალთა მოძრაობის ამ ორ შტოს შორის საბოლოოთ იყო იგივე, როგორიც არსებობს შრომასა და კაპიტალს, პროლეტარიატისა და კაპიტალისტებს შორის. პირველი ისახავდა მიზნათ მამაკაცებთან ქალთა გათანასწორებას ბურჟუაზიულ ეკონომიკისა და უფლების ფარგლებში და ამ გზით მათ „ემანსიპაციას“, მეორე კი მუშა მამაკაცებთან ერთათ სწორეთ ამ ეკონომიკისა და უფლების გაუქმებით მუშათა კლასის და მასთან ერთათ მის ყველაზე უფრო დამონებულ, უფლებაახდილ ნაწილს ინტიგრალურ განთავისუფლებას.

კლასთა ბრძოლის გაღვივებამ, ბურჟუაზიულ საზოგადოების ღრმა წინააღმდეგობათა გაშიშვლებამ და იმ როლმა, რომელიც წილათ ხვდა მუშა ქალს განსაკუთრებით მსოფლიო ომის დროს, როდესაც როგორც საკუთარი გაჭირვება, ისე სახელმწიფო მიერ კეტებდა მას მუშა მამაკაცებისაგან მიტოვებულ სამუშაოზე და ამნაირათ მისი შრომა მასიური შეიქმნა ეროვნულ მეურნეობაში, აქედან გამომდინარე შედეგებით—ყველა ამ გარემოებებმა გაალრძავა წინა ღმდეგობა ქალთა მოძრაობის ორ მიმდინარეობათა შორის და ჩააბა მასიურათ მუშა-ქალი თავის საკუთარი კლასის მოძრაობაში. როგორც სხვა დაწინაურებულ ქვეყნებში, ისე რუსეთშიაც და აქ უკვე განსაკუთრებულ პირობებში, ის ჩართულია დღეს საერთო პროლეტარულ მოძრაობაში და ახალი ცხოვრების აღშენებლობაში. მიუხედავათ ამისა, გასაკეთებელი მათ შორის კიდევ ბევრი რამ რჩება. თუ ასეთია მდგომარეობა კერძოთ რუსეთში, რომელშაც განიცადა ოქტომბრის დიდი პროლეტარული რევოლიუცია და სადაც მუშა-ქალის სოციალურ ბრძოლას საკმაო დიდი ტრადიცია აქვს, მით უმეტეს ბევრია სამუშაო ჩვენში, სადაც ეს მოძრაობა მხოლოთ ახლა იდგამს სერიოზულათ ფეხს და მოელის თავის განვითარებას. ასეთ პირობებში განსაკუთრებული მნიშვნელობას იძენს აღმოსავლეთის ქალთა სრულიად რუსეთის ყრილობა განძრახული მოსაწვევათ მომავალი ივნისისოცისთვის მოსკოვში და საქართველოს მუშა-ქალთა კონფერენცია, რომელიც გაიხსნება თბილისში, როგორც ვთქვით, ამ დღეებში.

როგორც პირველი ისე მეორე დიდ როლს ითამაშებენ ჩამორჩენილი მუშა-ქალების პოლიტიკურ განვითარებაში. ჩვენი მოკალეობაა მთელი ენერგიით ხელი შეუწყოთ მათ შეკავშირებას, ვიხსნათ ეს ნაწილი მშრომლების სრულიად დაუმსახურებელი დავიწყებისაგან და გარკვეული პრაქტიკულ პროგრამით ხელი შეუწყოთ საერთო რევოლიუციონური პროლეტარულ მოძრაობაში მათ ჩაბმას და ჩვენი პოლიტიკური მუშაობით მომზადებულების მუშათა კლასიურ ორგანიზაციებში მათ შეკავშირებას. ჩვენ გამოვთქვამთ რწმენას, რომ შექმნილი მდგომარეობა, ფართო სამოქმედო ასპარეზი, რომელიც იშლება ჩვენში ახლა მუშა-ქალთა სამოქმედოთ, აქცევს ჩვენი ენერგიული დახმარებით ამდენ ხანს დაბეჩავებულ და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ინერციაში დატოვებულთ მედგარ ძალათ, რომელიც მამაკაც პროლეტარებთან ერთათ მჭიდროთ შეკავშირებულნი, მეზობელ საბჭოთა რესპუბლიკის მშრომელ მასებთან ერთათ, გაასწევენ თავის მიზნების განსახორციელებლათ.

რუსეთის კომუნისტური პარტიის მე-10 ᲧᲠᲘᲚᲝᲑᲐ

ᲐᲛᲮ. ᲡᲛᲘᲒᲚᲘᲡ ᲗᲐᲜᲐᲛᲝᲛᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲐ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ ᲐᲦᲛᲨᲔᲜᲔᲑᲚᲝᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

(გაგრძელება).

სმიგლი. სექტემბრის კონფერენციამ წინდაუხედავად ჩამოაყალიბა საკითხი იმგვარად, რომ რამოდენადაც უთანასწორობა არის წყარო ჩვენი პარტიის დაშლისა, ახელს უტეხს კომუნიზმის ავტორიტეტს, იმდენად ეხლავე აუცილებელია შეიქმნას კომისიები შრომის ხელფასის თანასწორობის განმახორციელებელ პირობების გამომუშავებლად, ბინის პირობების გამოსარკვევად. სპეციალისტებს და პასუხისმგებელ მუშაკებს შორის, ერთის მხრივ, და ყველა დანარჩენ მშრომელ მასსებს შორის—მეორეს მხრივ. ასეთი ფორმით ეს გადაწყვეტილება სრულიად შემცდარია, ვინაიდან ასეთი რეზოლიუციის ცხოვრებაში განხორციელება შეუძლებელია. უნდა ითქვას—და ამას ლაპარაკობს პარტიის პროგრამა და ბუხარინის რეზოლიუცია, რომ ჩვენ უნდა დავიჭიროთ კურსი პარტიის წევრების ნივთიერი მდგომარეობის გათანასწორების მიმართულებით, ვინაიდან ცხადია, რომ ეხლა თანასწორობა ასეთ მდგომარეობაში და ასეთ ფორმით, როგორც იგი აღიარებულია სექტემბრის კონფერენციის მიერ, შეიძლება იყოს მხოლოდ თანასწორობა სიღატაკეში, გათანასწორება სიღატაკის პრინციპის მიხედვით, აბსოლუტური დაშლა ჩვენი საბჭოთა, ეკონომიური, სამხედრო და სხვა მოშაობისა. ჩვენთვის დაუშვებელია კითხვის ასე დაყენება. ჩვენთვის გათანასწორება, თანასწორობა და დამკვრელობა არიან მხოლოდ საშუალება განსაზღვრულ მიზნის მისაღწევად. მე ვამტკიცებ, რომ სანამ ჩვენ ვიყოფებით ისეთ ხანაში, როდესაც ხდება გადამუშავება ბურჟუაზიული მემკვიდრეობისა და მისი ბურჟუაზიული სულისა, ამ მემკვიდრეობაში ჯერ კიდევ გაცილებით უფრო მეტია ბურჟუაზიული და კაპიტალისტური ელემენტები, ვინემ კომუნისტური. თუ ეხლა ჩვენ ამ გარემოებას არ გავითვალისწინებთ, შეცდომას დაუშვებთ და გადავისვრით მასსაში ლოზუნგს ან რეზოლიუციას, რომლებიც არ იქნება ადგილობრივ განხორციელებული, ჩვენ ჩავიდენთ პარტიისათვის მეტად საშიშ და მავნებელ საქმეს. რეზოლიუციები, რომლებიც ვერ ტარდება, უკეთესია სულ არ გამოვიტანოთ, რადგან დღევანდელს პირობებში ასეთი რეზოლიუციის იქკეცვა იარაღად დემოგოგიისა, პირმოთნეობის და ჩვენი პარტიული რიგების დაშლისა. თუ ჩვენ ეხლა, რეზოლიუციაში, რომელსაც მივიღებთ პარტიული აღმშენებლობის გამო, გამოვალთ მხოლოდ იმ დებულებიდან, რომლებსაც აქ ანვითარებენ, ხოლო თვალებს დავხუჭავთ იმაზე, თუ რა სახეს მიიღებს ეს ბრძოლა ადგილობრივ, ჩვენ ჩავიდენთ მეტად დიდ შეცდომას. მე ვფიქრობ, რომ რამდენადაც ოქტომბერი დასრულდა, ჩვენ უნდა გადავიდეთ მუშაობის იმ ფორმებზე, რომელნიც შეეფერებიან არა სამხედრო, არამედ მშვიდობიან დროს. ამიტომ ლაპარაკი იმაზე, რომ ჩვენ ეხლა უნდა შევაჩეროთ მუშური დემოკრატია, მე მიმაჩნია სრულიად უაზროდ და საშიშროდ, მაგრამ მე ვამტკიცებ, თვით შინაარსი მუშაობისა უნდა იქნეს ძირიანად შეცვლილი. მუშური დემოკრატიის საფუძველზე ჩვენ ეხლა უნდა ავიღოთ ისეთი კურსი ჩვენს პარტიაში, რომელიც უზრუნველყოფს რესპუბლიკის არსებობას მეორეს მხრივ, თქვენ ამბობთ: ძირს ყოველგვარი დანიშვნა თვით პარტიულ სფეროშიც. ეს ნადრევია, ამის თქმა ჩვენ არას შემთხვევაში არ შეგვიძლია. აქ ლაპარაკია საერთოდ დანიშვნების წინააღმდეგ, ეს კი მიგვიყვანს საბჭოთა კერენსკინამდე. საბჭოთა კომისარულ მუშაობის დარგში ჩვენ ამ გზით სიარული არ შეგვიძლია. აქ საჭიროა გავაკეთოთ ყველა შენიშვნები, რადგან წინაალმდეგ შემთხვევაში წვრილ ბურჟუაზიულ სტიქიას, რომელიც ეხლა გვავიწროებს, ახლო მომავალში შეუძლია შექმნას ჩვენი პარტიისათვის გაცილებით უფრო მძიმე ვითარება, ვინემ ვამჩნევთ დღეს.

ჩემი საერთო დასკვნა ისეთია, რომ საბჭოთა რესპუბლიკამ და ყველა ორგანიზაციებმა, რომელნიც დგანან ამ რესპუბლიკის ცნობის ნიადაგზე, დღევანდელს მომენტში, როდესაც რესპუბლიკას ემუქრება საშიშროება,—უნდა მოიკრიფონ ძალღონე, და პირველ რიგში ჩვენმა პარტიამ უნდა გაამლიერონ მუშაობა. ჩვენ ვერ მოვითმენთ იმ მდგომარეობას, რომ პარტიის შიგნით შინაური პარტიულ მუშაობის ყოველ დარგში გამეფებულია ასეთი მეთოდები, ადგილი აქვს ამოდენა დემაგოგიას, რომელიც ძირშივე უარყოფს მარქსიზმის და კომუნიზმის საფუძვლებს.

მე ვფიქრობ, ამხანაგებო, ვინც წაიკითხა გაზეთებში მუშურ ოპოზიციის გამოსვლაზე, უნდა დამეთანხმოს, რომ აწი ამის მოთმენა არას შემთხვევაში არ შეიძლება, ჩვენ უნდა განვაცხადოთ ამ ყრილობაზე, რომ ჩვენ უდავოდ ვიცავთ პარტიის მთლიანობას, რომ პარტია უნდა შეხვდის მომავალ საფრთხეს შედუღებული და ერთიანი, მაგრამ, მეორეს მხრივ ჩვენ უნდა ვთქვათ, რომ ვიცავთ პარტიის ერთობას მარქსიზმის და კომუნიზმის საფუძველზე, და ყოველი ცდა ამ გზიდან გადახრისა მე 10 ყრილობის მიერ უნდა იქნეს განსჯილი და გაკიცხული. თუ არ გვინდა ისე დაკარგოთ, რომ არ შევასრულოთ სასარგებლო მუშაობა,—ხოლო ეს რეზოლიუცია სრულიად უსარგებლოა იმ სახით, როგორც დაწერილია,—ეხლავე უნდა შევტანოთ ამ რეზოლიუციაში „მუშური ოპოზიციის და დემოკრატიზმის ანალიზი. ჩვენ უნდა ვსთქვათ, რომ ისინი (წარმოადგენენ გადახვევას მარქსისტული და კომუნისტური გზიდან, ჩვენ უნდა ვსთქვათ, რომ მუშური ოპოზიციის მეთაურნი იმის მაგიერად, რომ პარტიისათვის მძიმე მომენტში უთუოდ დეხმარონ პარტიას ბრძოლაში წარმომდგარ საფრთხის წინააღმდეგ,—პოლიტიკანობას ეწევიან. ეს უნდა განვაცხადოთ სრულიათ გარკვევით, წინაღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ ვერ მივსცემთ შესაძლებლობას პროვინციას და ყველა მასიურ ორგანიზაციებს გაარჩიონ ამ ოპოზიციაში პროლეტარიატის ის მართლა ჯანსაღი ელემენტები, რომელნიც მასში მოიპოვებიან. მე ვამტკიცებ, რომ ასეთები მოიპოვებიან. და რაც უფრო გადაჭრით განსჯის პარტია შეუცდარ სინდიკალისტურ, წვრილ-ბურჟუაზიულ და ანარქიულ ტენდენციას ამ ჯგუფების ლიდერების ნაწერებისას, მით უფრო ადვილი იქნება პარტიისათვის ამ ოპოზიციის საუკეთესო ელემენტები ჩამოაშოროს და მართლა გაერთიანოს პარტია მტკიცე შეგნებული კომუნისტური კურსის საფუძველზე.

სამწუხაროდ, ამხ. ბუხარინმა აიღო არა ეს, არამედ რამოდენიმედ სხვა გზა.

(დასასრული ხვალ).

საბჭოთა რუსეთი

გრუკავროსტას დეპეშები

რუს. კომ. პარტიის კონფერენციის მოლოდინი

მოსკოვი. 13 მაისი (რადიო) (დაბეჭდილი არაა მიღებული)... თუ ამას ჩვენ მიუმატებთ თანამგრძნობ ორგანიზაციათა სიას, რომელნიც სტუმრად მოწვეულნი არიან კომუნისტურ ინტერნაციონალის ყრილობაზე და რომელთაც ყავთ 100 ათასამდე პოლიტიკურად მომზადებული პროლეტარი და 2 მილიონზე მეტი პროფესიონალურად შეკავშირებული მუშა, მაშინ, ჩვენ მივიღებთ შეგნებულ პროლეტარულ ავანგარდის 10 მილიონიან ლაშქარს, რომელიც მზად იქნება ხელსაყრელ პირობებში გამოვიდეს და შეებრძოლოს ექსპლოატაციას და ყველაფის სისტემას. მესამე ინტერნაციონალს მომხრეები ჰყავს ევროპაში, აზიაში, ამერიკაში, აფრიკაში, ავსტრალიაში და ყველგან, სადაც კი მუშები სცხოვრობენ, იტანჯებიან, იბრძვიან. ეს ხომ პირველი ნაბიჯებია. კომ. ინტერნაციონალი მხოლოდ სამი წელიწადია რაც არსებობს. მან უკვე შეაკავშირა 10 მილიონი პროლეტარი მშრომელი კაცობრიობის გასანთავისუფლებლად. კომუნისტური ინტერნაციონალი—ეს არის მომავლის მზე.

რუსეთის ელექტროფიკაცია.

მოსკოვი. 29 აპრილი. სამეცნიერო-სატექნიკო კლუბში საერთო სახელმწიფოებრივ გეგმის კომისიის თავმჯდომარე ამხ. კრიჟანოვსკი გამოვიდა მოხსენებით რუსეთის ელექტროფიკაციის შესახებ. კლუბის დარბაზში არ ეტეოდა მოხსენების მოსმენის ყვავილა მსურველი. თავმჯდომარეობდა ამხ. ლოზოვსკი. მოხსენება ორ საათს გაგრძელდა და დიდის ყურადღებით იქნა მოსმენილი. საბოლოო სიტყვაში მომხსენებელმა აღნიშნა, რომ რუსეთის სამეურნეო აღმშენებლობის მთავარ პრობლემას არჩევენ სამეცნიერო ტექნიკური ცოდნით აღჭურვილნი წარმომადგენელები, მუშებთან ერთად. საჭიროა ასეთი შეთანხმებული მუშაობა გაგრძელებულ იქმნეს რათა აზროვნებისა და შრომის საერთო ძალით გადალახულ იქმნეს ის მძიმე დაბრკოლებები, რომლებიც ელექტროფიკაციის გეგმის განხორციელებას გზას უღობავს, რომელიც ამ ტამად ერთად ერთი საშუალებაა იმისა, რომ რესპუბლიკა ეკონომიურ ჩიხიდან რუსეთის ყველა შემომქმედ ძალის ამოძრავებით ფართო განვითარების სარბიელზე გამოიყვანოს.

საკანტროლო კომისიათა მუშაობა.

მოსკოვი, 13 მაისი. (რადიო). იმ დადგენილებათა გამო, რომელიც პარტიის მეათე ყრილობამ განიხილა საკანტროლო კომისიების შესახებ, რ. კ. Კ. ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲡᲐᲙᲐᲜᲢᲠᲝᲚᲝ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲐ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲡ, ᲠᲝᲛ ᲡᲐᲙᲐᲜᲢᲠᲝᲚᲝ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲐᲗᲐ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲘᲢᲘᲚᲔᲑᲐ ᲣᲜᲓᲐ ᲒᲐᲢᲐᲠᲓᲔᲑᲣᲚᲘᲧᲝᲡ

ᲓᲦᲔᲡ ᲜᲝᲛᲔᲠᲨᲘ:

რევკომის დეკრეტი ახალი ტარიფების შესახებ.

დეკრეტები აფთიაქების ნაციონალიზაციის და ავადმყოფებისთვის უფასო წამლით დახმარების აღმოჩენის შესახებ.

კომუნისტების დევნა გერმანიაში: თანამდებობიდან დაითხოვეს ყველა კომუნისტ ბურგომისტრები (ქალაქის მოურავები).

მექსიკაში მუშები უკიდურეს გაჭირვებას განიცდიან. მუშებსა და ბურჟუაზიის შორის სასტიკი შეტაკებები ხდება.

ანგორაში მოწვეული იქნება, კონგრესი მთელი სამუსულმანო მსოფლიოს წარმომადგენლებისაგან.

საფრანგეთის ჯარში ძლიერ გავრცელდა შავი სახადი.

ირლანდიაში აჯანყებები ისევ დაიწყო.

იტალიის სოციალისტურმა პარტიამ გადასწყვიტა მომავალი საპარლამენტო არჩევნებს ბოიკოტი გამოუცხადოს იმ ტერორს გამო რომელსაც თეთრგვარდიელები აწარმოებენ.

სათანადო პარტიულ კომიტეტებში. განცხადებები და საჩივრები შეუძლიათ შემოიტანონ არა მარტო ცალკე პირებმა და ჯგუფებმა, როგორც პარტიულმა ისე უპარტიომ, არამედ პარტიულმა ორგანოებმაც ადგილობრივ კომიტეტების და ცენტრების სახით. ამავე დროს საკანტროლო კომისიები მოვალენი არიან საკუთარ ინიციატივით აღძრან საკითხები, რომელიც დაკავშირებული არის მორიგ მიზნებთან. პარტია უნდა გაიწმინდოს რიცხვით და ხარისხით. ამ გასაწმენდ მუშაობაში დასახელებულად მოწვეულია საკანტროლო კომისიები.

ᲑᲠᲫᲝᲚᲐ ᲮᲝᲚᲔᲠᲐᲡᲗᲐᲜ.

ᲠᲝᲡᲢᲝᲕᲘ. 1 მაისი. (დეპეშა). დონის ოლქში ხოლერის გავრცელების საშიშროების გამო, საოლქო ეკონომიურმა საბჭომ წინადადება მისცა დონის აღმასულებელ კომიტეტს შექმნას მცოდნე პირთა განკომისია ოლქის სანიტარულ მდგომარეობის გამოსარკვევად, სასწრაფო ზომების მისაღებათ და როსტოვის საერთო სანიტარულ მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად. ამავე მიზნით საწრაფოდ სწავლობენ როსტოვის და ნახიჩევანის წყალსადენების შეკეთება. შესაკეთებელ მუშაობაში ჩაბმულია ყველა უწყებათა სპეციები. ყველა დაწესებულებას და სამხედრო ორგანიზაციებს საოლქო ეკონომიურ საბჭოს მიერ დავალებული აქვს ხელი შეუწყოს მუშაობის ნაყოფიერად გატარებას. შეკეთებისათვის საჭირო მასალის მოთხოვნილებანი დაკმაყოფილებულ უნდა იქმნა 24 საათის განმავლობაში. (კავროსტა).

ᲙᲝᲜᲪᲔᲡᲘᲔᲑᲘᲡ ᲒᲔᲒᲛᲐ.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. 4 მაისი. სახალხო მაურნეების უმაღლეს საბჭოში იმუშავებენ კონცესიების გეგმას უცხო სახელმწიფოთათვის. საკონცესიო სამუშაოთა რიცხვში ჩარიცხულია: რკინის გზათა აშენება და წყლით მიმოსვლის მოწყობა, საზღვაო ნავთსადგურების აშენება და დამუშავებელ ძეწველობაში ახალ წარმოებათა მოწყობა. გადაწყვიტეს უპირატესობა მისცენ ისეთ კონცესიებს, რომლებიც გამოიყენებენ წარმოების საუკეთესო იარაღებს.

ᲡᲐᲥᲝᲜᲚᲘᲡ ᲒᲐᲪᲕᲚᲐ ᲒᲚᲔᲮᲝᲒᲐᲡᲗᲐᲜ.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. 4 მაისი. სრულიად რუსეთის ცენტრალურ კომიტეტის პრეზიდიუმმა მისწერა მრავალ საგუბერნიო აღმასრულებელ კომიტეტებს მიიღონ ყველა ზომები იმ საქონლის დროზე გადასატანათ, რომელიც დანიშნულია ცენტრისთვის გლეხებში საქონელზე გადასაცვლელად.

ᲡᲐᲥᲝᲜᲚᲘᲡ ᲒᲐᲪᲕᲚᲐ ᲔᲕᲠᲝᲠᲐᲡᲗᲐᲜ.

ᲠᲝᲡᲢᲝᲕᲘ 1 მაისი. (დეპეშა). როსტოვში მოვიდნენ საზღვარ-გარეთელი ფირმების წარმომადგენელები საქონლის ნიმუშებით საბჭოთა რუსეთისათვის. როსტოვიდან წავიდა ხოძალდი „ლიუსიენილიან“-ის პატრონი საგარეო ვაჭრობის სახალხო კომ. რწმუნებულის წარმომადგენელთან ერთათ მარსელში საქონლის შესასყიდლათ. (კავროსტა).

ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲐᲦᲓᲒᲔᲜᲐ.

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. 11 აპრ. (რადიო). გაიხსნა ეკონომიურ თათბირის გაფართოებული კრება ადგილობრივ წარმომადგენლებთან ერთად. ახლო მომავალში მუშაობა დაიწყება მავთულის სახელ. ფაბრიკებში. უკანასკნელ ხანებში ბლოკადად ჩამოდენ ის მუშები, რომელნიც 1918 და 1919 წლებში ვოლგისაკენ წავიდნენ.

ᲛᲝᲛᲐᲠᲐᲒᲔᲑᲐ ᲛᲣᲨᲐ ᲮᲔᲚᲘᲗ.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. 4 მაისი. მოსკოვშიკ გაიმართა შრომის სახალხო კომისარიატის თათბირი ოლქების რწმუნებულებთან და შრომის აღმიების წარმომადგენლებთან მრავალ საკითხის განსახილველათ სახალხო მეურნეობის მუშა ხელით მოშარაგების შესახებ. თათბირმა მოიბმინა და განიხილა მოხსენება საყოველთაო შრომის ბეგრის ძეთოდების შესახებ და კავშირებით მშვიდობიან აღმშენებლობის დაწყება. მოხსენების შემდეგ მიიღეს რეზოლიუცია, რომლის უმსავრესი დებულებანი შემდეგია:

მშვიდობიან აღმშენებლობაზე გადასვლა იძლევა შესაძლებლობას შეუდგეთ საყოველთაო შრომის ბეგრის განხორციელებას უფრო სწორე მეთოდებით, ვიდრე ეს იყო ომის დროს. ყოველი მოხმარება მუშა ხელისა სახალხო მეურნეობის მოსამარაგებლათ უნდა შეთანხმებულ იყოს სახალხო მეურნეობის მოთხოვნილებასთან და საბიხაო, სასურსათო და სხვა პირობებთან. მშრომელთა მობილიზაცია მრეწველობის მუშა ხელით მოსამარაგებლათ უნდა გავრცელდეს უმთავრესათ იმ პირებზე, რომლებიც წინათ მუშაობდნენ მრეწველობაში. წმინდა მიწათმომქმედთა მობილიზაცია სახალხო მეურნეობის მუშა ხელით მოსამარაგებლათ უნდა მოხდეს რაც კი შეიძლება იმის შემდეგ, როცა უკვე მოწვეულ იქნებიან ის პირნი, რომელნიც მუშაობდნენ მრეწველობაში, თანაც უნდა მოხდეს განსაზღვრულ ვადით.

სახალხო მეურნეობის მუშა ხელით იძულებით და ნებაყოფლობით მეთოდებით მომარაგებასთან ერთად უნდა უზრუნველყოფილ იქმნას მუშა ხელით მრავალი საერთო სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობის სამუშაო მშრომელთა ჯგუფების მოხმარებით. ამ ჯგუფთა მოხმარება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც წარმოების მუშა ხელით მომარაგება სხვანაირად შეუძლებელია და როდესაც შესაბამო სრულებელი საქმე უბრალოა და სამუშაოს აქვს მასსიური ხასიათი. სახალხო მეურნეობის მუშა ხელის მომარაგება ზემოაღნიშნულ მეთოდებიან ერთად ხდება აგრეთვე გლეხებისა და საერთოთ მთელი მოსახლეობის გაყვანით მასსიურ შრომის და საურმე ერთდროულ და პერიოდულ ბეგრის შესასრულებლათ. გლეხების ერთდროული და პერიოდული ბეგარა უნდა განსაზღვრულ იყოს ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოების ცენტრალურ ბრძანებით ხელისუფლების საკანონმდებლო აქტების თანახმათ. დასასრულ უნდა განსაზღვრულ იქმნას მობილიზაციით გაყვანილთა ოჯახების უზრუნველყოფა.

ᲡᲐᲖᲦᲕᲐᲠ ᲒᲐᲠᲔᲗ

გრუკავროსტას დეპეშები.

ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲘᲡ ᲥᲕᲐ-ᲜᲐᲮᲨᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲠᲝᲨᲘ ᲛᲝᲛᲣᲨᲐᲕᲔᲗᲐ ᲒᲐᲤᲘᲪᲕᲐ.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ, 13 მაისი (რადიო). ლონდონიდან იუწყებიან: ნაოსნობა განიცდის არაჩვეულებრივ შეფერხებას, რადგანაც მეზღვაურებმა გაფიცულ მაღაროში მომუშავეთ თანაგრძნობა გამოუცხადეს და გაფიცვა მოაწყვეს. ინგლისის ტრანსპორტი ცუდ მდგომარეობაშია.

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲔᲕᲜᲐ.

ᲠᲘᲒᲐ. 26 აპრილი. გერმანიის პრესა იუწყება, რომ მთავრობას კომისრის გერზონგის განკარგულებით, შუა გერმანიის აჯანყებულ რაიონის ყველა კომუნისტი ბურგომისტრები დათხოვნილი არიან თავიანთ თანამდებობიდან. ამ განკარგულებას მათ ასაბუთებენ, რომ ქალაქის მოურავებისათვის შეუძლებელი და დაუშვებელია ეკუთვნოდეს ისეთ პარტიას, რომლის მიზანია არსებულ სახელმწიფოებრივ მართვა გამგეობის დანგრევა და რომელიც მოქმედებს უცხო სახელმწიფოს ხელმძღვანელობითა და დირექტივების ქვეშ. მარტოკა ზაულის ოლქში დათხოვნილია თავის თანამდებობიდან 20 ქალაქის მოურავი (კავროსტა).

ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲐ ᲛᲔᲥᲡᲘᲙᲐᲨᲘ.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. 1 მაისი. კაპიტალის მტაცებლური პოლიტიკის მეოხებით მექსიკის უმდიდრეს ნაწილში მუშები უკიდურეს გასაჭირში იმყოფებიან. ასეთი მდგომარეობა მით აიხსნება, რომ მუშებს სამუშაო დროის 12 საათამდე შემცირების მიზნით მოუხდათ საერთო გაფიცვის გამოცხადება. მთელი მექსიკა უცხო კაპიტალს უჭერია. ნავთის წარმოების 97% ეკუთვნის უცხოელებს. კლასობრივი ბრძოლა მთელს მექსიკაში ნამდვილ ომის ხასიათს ღებულობს. იუკატანის შტატში ბურჟუაზიულ ლიბერალებსა და სოციალისტებს შორის დიდ შეტაკებას ქონდა ადგილი, ბრძოლის დროს მოკლეს 148 კაცი. სოციალისტები გამოდიან შემდეგი ლოზუნგით: „გაუმარჯოს მექსიკის საბჭოთა რესპუბლიკას“. ბოხულაილასა და ვერა კრუცის შტატებში გემთა აღმშენებელმა მუშებმა საერთო გაფიცვა გამოაცხადეს. მექსიკის მთელ აღმოსავლეთ სანაპირო ნავთსადგურებზე მუშების საერთო გაფიცვის გამო გემთა მიმოსვლა შეჩერებულია. ორს დიდ ქალაქში პოებლოსა და გვადალაიარში თითქმის პოლიციელებიც გაიფიცენ. სუბუელის შტატში ქვა-ნახშირის

ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲐ.

მაღაროს მუშებმა კატეგორიულათ მოითხოვეს სამართლიანი ჯამაგირი, ან მაღაროთ სოციალიზაცია. ზოგიერთ ადგილებში მუშებმა მაღაროები თავის მოწყობილებით ხელში ჩაიგდეს და საქმის მმართველობას თვითონვე ჩაუდგნენ სათავეში.

ᲞᲐᲜᲘᲡᲚᲐᲛᲘᲡᲢᲔᲑᲘᲡ ᲙᲝᲜᲒᲠᲔᲡᲘ ᲐᲜᲒᲝᲠᲐᲨᲘ.

ᲡᲢᲐᲛᲑᲣᲚᲘ. ანგორის ეროვნულმა კრებულობამ ერთხმათ მიიღო პროექტი ანგორაში პანისლამისტურ კონგრესის მოწვევისა. კონგრესზე მოწვეულ იქნებიან მთელი სამუსულმანო მსოფლიოს წარმომადგენელები, მათ შორის ალჟირისა და ინდოეთის წარმომადგენელებიც.

ᲨᲐᲕᲘ ᲡᲐᲮᲐᲓᲘ ᲡᲐᲤᲠᲐᲜᲒᲔᲗᲘᲡ ᲯᲐᲠᲨᲘ.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. საფრანგეთის ჯარში ძლიერ გავრცელდა შავი სახადი. საავათმყოფოები სავსეა ავადმყოფებით.

ᲘᲢᲐᲚᲘᲐ ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜ.

ᲠᲝᲛᲘ. იტალიის სოციალისტურ პარტიას განზრახვა აქვს ბოიკოტი გამოუცხადოს პალატის არჩევნებს იმ ტერორის გამო, რომელსაც აწარმოებენ ფაშისტები. თვით პაპპოლინიც კი მიემხრო ასეთ ტაქტიკას მას შემდეგ, რაც მისი გაზეთის რედაქცია დაანგრიეს თეთრგვარდიელებმა. კომუნისტები მიიღებენ მონაწილეობას არჩევნებში. ფაშისტები ცდილობენ ხელმძღვანელი როლი მოიპოვონ მთავრობის ბლოკში.

ᲠᲔᲐᲥᲪᲘᲝᲜᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐ.

ᲑᲔᲠᲚᲘᲜᲘ. 2 მაისი. გერმანული მემარჯვენე გაზეთები დაბეჯითებით და განმარტებით აცხადებენ, რომ გერმანიას დიდი კომუნისტური საფრთხე მოელის და მოითხოვენ მისი ასალაგმავათ სათანადო წინასწარ ზომების მიღებას. რეიხსტაგის სხდომაზე გერმანიის საგარეო პოლიტიკაზე მომხსენებელმა განაცხადა, რომ აღმოსავლეთის საფრთხის გამო მემარჯვენე გაზეთების მიერ ატეხილ განგაშს მიზნათ აქვს მხოლოდ რეაქციის გაძლიერება. მემარჯვენე გაზეთები, ამბობს ორატორი, ღებულობენ აქტიურ ზომებს და სამოქალაქო მილიციაში მუშების საწინააღმდეგოთ თავს უყრიან შეუკნებელ მოქალაქეთ (კავროსტა).

ᲣᲠᲐᲒᲕᲐᲘ.

ᲑᲔᲠᲚᲘᲜᲘ, 4 მაისი. გერმანული გაზეთების ცნობით ურაგვაის სოციალისტებმა საგრძნობ ხმის უმეტესობით გადასწყვიტეს მესამე ინტერნაციონალთან შეერთება (კავროსტა).

ᲘᲠᲚᲐᲜᲓᲘᲐᲨᲘ.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ, 10 მაისი. კორკიდან იუწყებიან, რომ 300 შეიარაღებული კაცი დაეცა ღამით ჟანდარმთა კაზარმას როსკეგრიში. დამცველებმა ყუმბარა ესროლეს ყაზარმას და მერე ხშირი თოფის სროლა დაიწყეს. ჟანდარმებმა მეტად მამაცი წინააღმდეგობა გაუწიეს, სანამ სახლს ცეცხლი არ მოეკიდა. ფიქრობენ რომ, ჟანდარმების ნაწილი დახოცეს, დანარჩენი დასწვეს. (კავროსტა).

ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲘᲡ ᲤᲘᲜᲐᲜᲡᲘᲣᲠᲘ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲐ.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. 2 მაისი. გამოაქვეყნეს ბალანსი ინგლისის საფინანსო წლისა, ამ ბალანსში აღნიშნულია, რომ ინგლისის სახელმწიფო შემოსავალი 1920 წლ. 31 მარტიდან 1921 წლის 31 მარტამდე უდრის 1,423,784,665 გირვანქა სტერლინგს. სახელმწიფო გასავალი უდრის 1,195,427,877 გირვანქა სტერლინგს. ზედმეტი შემოსავალი 230,356,789 გირვანქა სტერლინგს. შემოსავალში შეტანილია 288 მილიონი გირვანქა სტერლინგი, მიღებული სამხედრო მარაგის განაღდებისაგან. ამ შემოსავალს აქვს მხოლოდ დროებითი ხასიათი. უამშემოსავლოთ ინგლისს დიდი ზარალი მოუვიდოდა.

ᲤᲠᲐᲜᲒᲔᲑᲘ ᲨᲔᲐᲨᲘᲜᲐ ᲖᲔᲛᲝ-ᲡᲘᲚᲔᲖᲘᲘᲡ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲐᲛ.

ᲚᲘᲝᲜᲘ. 13 მაისი. ზემო სილეზიის მდგომარეობა საფრანგეთის წრეებს აშფოთებს. პარიზის გაზეთები იუწყებიან: „ორ უკანასკნელ დღეს უმაღლესმა კომისიამ მოიპოვა შტაკბინი გერმანელთა და პოლონელთა შორის კრეიბერგში და კეზელში, სადაც მეტად საშიში მდგომარეობა იყო. მდგომარეობა მაინც კიდევ სერიოზულია მის გამო, რომ გერმანელთა წრეებში იმარჯვებენ „რაც უარესია, მით უკეთესია“-ს პოლიტიკის მატარებელნი. მათ მხარს უჭერენ ბერლინში, და ამით აიხსნება ის გარემოება რომ სახელმწიფო ბანკმა, რომელსაც საშუალება ჰქონდა მუშებისთვის მიეცა ფული, უარი სთქვა ოპელიაში ფულის გაგზავნაზე. ბანკმა საბუთად გამოიყენა ზემო-სილეზიაში შერყეული მდგომარეობა, მაგრამ ნამდვილი მისი მიზანი იყო სხვა: დამშევა ხალხის და ამით უკიდურესობამდე მიყვანა მისი მდგომარეობის. საშიშ ნაშნათ უნდა ჩითვალოს აგრეთვე ზემო-სილეზიის გერმანულ კაზარმებში ჯარის გაძლიერება. 10 მაისს, ბრესლავლში მოვიდა 1600 კაცი სახელმწიფო ლაშქრისა. ეს მაშველი ჯარი შესდგება ბავარიის, ბრანდენბურგის და გაბენოვერის პოლკებისაგან: ისინი მომარაგებულნი არიან სრული სამარი მოწყობილობით. ბრესლავლის კაზარმებში მოვიდნენ აგრეთვე რაზმები ბალტიკიდან; ექვი იყრის დიდძალი მოხალისე თავს. მოკავშირეთა კომისია ოფიციალურად

იუწყება, რომ ყველა ხმები დროებით ზავის ჩამოგდების შესახებ ზემო-სილეზიაში და სადემარკაციო ხაზის დამყარების შესახებ ყოველ საფუძველს მოკლეპულია“.

ᲔᲕᲠᲝᲞᲐ ᲓᲐ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘ

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. 22 აპრილი. ბურჟუაზიული გაზ. „მატენ“-ი აღნიშნავს ევროპის სახელმწიფოების ნდობის გაძლიერებას საბჭოთა რუსეთისადმი. გაზეთს მოჰყავს შემდეგი განცხადება ამერიკის უდიდეს სინდიკატის წარმომადგენელის ვარდერლიპისა, რომელმაც ცოცხალი ეკონომიური ურთიერთობა მოაწყო საბჭოთა რუსეთთან:

— საბჭოთა რუსეთიდან განუწყვეტლივ მოდის ოქრო ინგლისში და ინგლისის ბანკიც ილებს მას კასაში. ამერიკულმა გაზეთებმა აზრი მკითხეს რუსეთთან სავაჭრო ურთიერთობის შესაძლებლობაზე. აი საუკეთესო პასუხი, რომლის მიცემაც შემიძლიან: 1920 წლის 29 აპრილიდან დღევანდლამდე ესე იგი ერთ წელიწადში, რუსეთში მოვიდა არანაკლებ 27 დიდი გემისა საქონლით. 150 გემი მოვიდა გერმანიიდან, 142 — შვეიციიდან და დიდძალი გემი ჰოლანდიიდან, დანიიდან, ფინლანდიიდან და სხვა ქვეყნებიდან. ყველა ამ საქონელში მისცს რუსის ოქრო, რომელიც ინახება ინგლისის ბანკში. (კავროსტა).

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲐᲖᲠᲘ ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲘᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

ᲜᲐᲣᲠᲘ. 13 მაისი. (რადიო). გაზ. „ევენინგ“-ი, არჩევს რა ვირჩის სიტყვას, სთვლის მას პატიოსან სიტყვათ. ამავე დროს აღნიშნავს, რომ ჩრდილოეთ ამერიკის მთავრობამ განაცხადა თავისი დიდი კმაყოფილება გერმანიის მიერ ულტიმატუმის მიღების გამო. გარეშე საქმეთა კომისიის თავმჯდომარემ ლოჯმა განაცხადა, რომ ქვეყნიერება ძლივს, ცოტათი მაინც შეისვენებს და მსოფლიო ბაზარი ცოტაოდნათ დაწვიდდება. (გარეშე საქმეთა კომისარიატის ინფორმ ბიურო).

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲘᲘᲡ ᲕᲐᲭᲠᲝᲑᲐ

ᲑᲔᲠᲚᲘᲜᲘ 2 მაისი. სახელმწიფო სტატისტიკური ბიურო აქვეყნებს ცნობებს გერმანიიდან გატანილ საქონლის შესახებ 1920 წლის პირველ 8 თვის განმავლობაში და ამასთანავე შედარებით იძლევა ცნობებს 1913 წლიდან. საერთო ჯამი გარეთ გატანილ საქონლისა ხსენებულ წლებში ასეთია: 1920 წლის რვა თვეში გატანილია საქონელი 40,724,000,000 მარკისა, როდესაც 1913 წელს გატანილია 6.731,000,000 მარკისა ოქროთი.

ᲨᲝᲠᲔᲣᲚ ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲨᲘ.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. 2 აპრ. „ტაიმს უიკლი“ სწერს: იაპონიის ბიუჯეტი არასდროს არა ყოფილა ასე აუტანელი, როგორც ეხლა: გადასახადები ძლიერ გაიზარდა, მიუხედავათ მრეწველობის დაცემისა. გაძლიერებულ შეიარაღების პროგრამმა ახალ ხარჯებში ადგილს იაპონიას.

ოსაკის მიერ პარლამენტში შეტანილი რეზოლიუცია სამხედრო ხარჯების შემოკლების შესახებ უარყოფილ 285 ხმის უმეტესობით და წინააღმდეგ 38-სა.

ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐᲜᲘ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲙᲐᲠᲒᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ

V ᲓᲔᲙᲠᲔᲢᲘ № 33

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა აფთიაქების ნაციონალიზაციის შესახებ.

რომ მცხოვრებნი საჭირო სამკურნალო წამლებით დაკმაყოფილებული და უზრუნველყოფილი იქმნენ და საფთიაქო საქმე შესაფერ ნიადაგზე იდგეს. საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონურმა კომიტეტმა დაადგინა:

1. ყველა აფთიაქი საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, ვისაც კი არ უნდა გკუთვნოდეს და ვის გამგებლობაშიაც არ უნდა იყოს, მთელი ინვენტარით, ხელსაწყოებით, მედიკამენტებით და აგრეთვე მათი ლაბორატორიებით და საწყობებით გამოცხადებულია საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის საკუთრებად.

2. სახელმწიფო საკუთრებად გამოცხადებულ აფთიაქები გადადის ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის გამგეობაში და მათი მართვა გამგეობა სწარმოებს იმ წესებისა და ინსტრუქციების მიხედვით, რომელთაც გამოსცემს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატი.

3. ყოველი აფთიაქის პატრონი, მოიჯარადრე, ან მისი მოადგილე ვალდებულია დარჩეს თავის ადგილზე და მიიღონ ყოველგვარი ზომები აფთიაქის წესიერად მოქმედებისათვის იმ დრომდე, სანამ აფთიაქები ფაქტურად გადაეცემა ადგილობრივ რევკომებს.

4) ყველა აფთიაქის პატრონი, მოიჯარადრე ან მისი მოადგილე, უკეთუ წინააღმდეგობას გაუწევს აფთიაქების ნაციონალიზაციის განხორციელებას, გადამალავს ან გაიტანს აფთიაქიდან სამონელს, ინვენტარს ან სხვა ქონებას

მიეცემა რევოლიუციონური ტრიბუნალის სამართალში.

5. დეკრეტი ესე ძალაში შედის 1921 წ. მაისის 15 დან.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

ჯანმრთელობის სახალხო კომისარი **კუტაიძე.**

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი **შ. გაბრიჩიძე.**

1921 წ. მაისის 14.

თბილისი, სასახლე.

ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲔᲑᲐ № 18

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა მცხოვრებთათვის სამკურნალო წამლების უფასოთ მიცემის შესახებ.

რადგან საქართველოში აფთიაქების ნაციონალიზაცია გამოცხადდა, რევოლიუციონური კომიტეტი ადგენს:

დაწყებული ამა 1921 წ. მაისის 15-ან რესპუბლიკის მცხოვრებთ აფთიაქებიდან სამკურნალო წამლები მიეცეთ უფასოთ შემდეგი წესით:

1. სოფლებში—ყველა მოქალაქეთ საბჭოთა ექიმების რეცეპტებით.

2. ქალაქებში ყველა მოქალაქეთ, რომელნიც საექიმო დახმარებას იღებენ ამბულატორიებსა და საავათმყოფოებში.

3 პროფესიონალური კავშირების ყველა წევრებს და მათ ოჯახებს, ქალაქის ულარიბეს მცხოვრებთ და იმ პირებს, რომელნიც სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის მზრუნველობის ქვეშ იმყოფებიან.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

ჯანმრთელობის სახალხო კომისარი **კუტაიძე.**

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი **შ. გაბრიჩიძე.**

1921 წ. მაისის 14.

თბილისი, სასახლე.

ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲔᲑᲐ № 18

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა მცხოვრებთათვის სამკურნალო წამლების უფასოთ მიცემის შესახებ.

რადგან საქართველოში აფთიაქების ნაციონალიზაცია გამოცხადდა, რევოლიუციონური კომიტეტი ადგენს:

დაწყებული ამა 1921 წ. მაისის 15-ან რესპუბლიკის მცხოვრებთ აფთიაქებიდან სამკურნალო წამლები მიეცეთ უფასოთ შემდეგი წესით:

1. სოფლებში—ყველა მოქალაქეთ საბჭოთა ექიმების რეცეპტებით.

2. ქალაქებში ყველა მოქალაქეთ, რომელნიც საექიმო დახმარებას იღებენ ამბულატორიებსა და საავათმყოფოებში.

3 პროფესიონალური კავშირების ყველა წევრებს და მათ ოჯახებს, ქალაქის ულარიბეს მცხოვრებთ და იმ პირებს, რომელნიც სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის მზრუნველობის ქვეშ იმყოფებიან.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

ჯანმრთელობის სახალხო კომისარი **კუტაიძე.**

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი **შ. გაბრიჩიძე.**

1921 წ. მაისის 14.

ქ. თბილისი—სასახლე.

ᲑᲠᲫᲐᲜᲔᲑᲐ № 51.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა.

საქართველოს წითელი არმიის უმცროს მოთავეთა (ათისა და ოცის თავები) მოსამზადებლად დაარსდეს ქ. თბილისში ყოველგვარი ჯარის „ქართული მოთავეთა კურსები“ რუსეთის ს. ფ. ს. რესპუბლიკის სამხედრო სასწავლებლების ტიპისა, შემდეგ საფუძველზე:

1) კურსების შემადგენლობა შევსებულ იქნეს ყველა კატეგორიის ყოფილ ნაცვალთა (ზემდეგნი, ნაცვლები, თავმდეგნი) 25—35 წლ. გაწვევით, მუშებისა და გლეხების წრიდან.

2) მოთავეთა კურსების ცვალებითი შემადგენლობის რაოდენობა განისაზღვრება, მომენტის მოთხოვნილების მიხედვით, 600 კაცით.

3) ნორმალური სწავლის ვადა მოთავეთა კურსებზე უნდა იქნეს ორი წელიწადი, ხოლო იმ მიზნით, რომ მალე შეივსოს საქართველოს წითელი არმია წითელი უფროსებით, წინადადება ეძლევა სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარს დანიშნოს რაც შეიძლება მოკლე ვადა პირველი კურსების დამთავრებისა.

4) ყოველგვარი სწავლება როგორც სამოსწავლო, ისე სამწყობრო უნდა სწარმოებდეს ქართულ ენაზე.

შენიშვნა სამხედრო სპეციალისტების კომისია დაუყონებლივ შეუდგეს სამხედრო სასწავლო სახელმძღვანელოების და დებულებების ქართულ ენაზე გადათარგმნას.

5. მოთავეთა კურსებზე შესვლისათვის საჭიროა წერა კითხვის ცოდნა ქართულ და რუსულ ენაზე, გადაცემა წაკითხულისა, შეძლებისადაგვარად რუსულ ენაზედაც, და არითმეთიკის ოთხი მოქმედების ცოდნა.

5. ზემოაღნიშნულის შესასრულებლად სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარი დაუყონებლივ შეუდგეს მოთავეთა კურსების საჭირო შტატის შედგენას და დებულების შემუშავებას და იზრუნოს როგორც მასწავლებელთა პერსონალისა, ისე სადმინისტრაციო სამნეო ნაწილის თანამდებობის პირთა მოწვევისათვის.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდ. **ფ. მახარაძე.**

სახალხო სამხედრო და საზღვაო საქმეთა კომისარი **შ. ელიავა.**

1921 წ. მაისის 12.

ქ. თბილისი სასახლე

ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲙᲝᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲐᲢᲘᲡ ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲔᲑᲐ

1921 წ. მაისის 11 თარიღით.

ნათესავების ერთად სამხახურის შესახებ

1. აკრძალულია ნათესავების ერთად სამსახური იმ დაწესებულებაში, სადაც შტატი 50 კაცს არ აღემატება.

2 იმ დაწესებულებაში, სადაც მოსამსახურეთა რიცხვი 50 კაცს აღემატება, ნათესავების ერთად სამსახური აკრძალულია მარტო ერთსა და იმავე განყოფილებაში.

3. ნათესავებად ირიცხებიან ის პირნი, ვისაც ერთმანეთში ნათესაობა მეორე ხარისხამდე (უკანასკნელის ჩათვლით) აქვთ, სახელდობრ, მამა, დედა, მეუღლე,

გაზაფხული

გაზაფხულის სიომ მედგრათ გლეხის გულ-მკერდს დაუბერა,
ჩასჩურჩულა რაღაც ყურში ააცივა, აამღერა!..
გლეხმა თავის ქოხის კარზე სისხლის მელნით წააწერა:
მოახლოვდა „გაზაფხული" და მომბეზრდა ზამთრის ცქერა.

* * *

— ამ წარწერამ ღვარძლიანი ზამთრის გული ააძგერა
და საბრალო მუშა მშრომელს ჩააცივდა, ჩაემტერა.
მოინდომა აღმოიფხვრა მისი ქოხი, მისი კერა;
მაგრამ ვერაფერს ვერ გახდა საზიზღარი, გაძვერა!!

* * *

ამის გამო გაზაფხულმა კინჩხში ჩაჰკრა, ჩააკერა
და ქოფაქი მუშას მტერი მოაშორა, მოუგერა.
ბულბულიც კი ახმაურდა ჩ ნგი მორთო, აყღერა
და რაკრაკით სევდიანი გლეხის გული გააჯერა!..

„ცეტი".

ვაჟი, ქალი, და, ძმა და პირველ ხარისხის მონათესავენი.

4. იმ დაწესებულებებში, სადაც ნათესავების სამსახური ეწინააღმდეგება ამ დადგენილებას, მოსამსახურენი უნდა გადაყვანილ იქმნან სხვა განყოფილებასა ან დაწესებულებაში ან და, თუ ეს შეუძლებელი აღმოჩნდა, სამსახურიდან დათხოვნილ იქმნან საერთო წესით.

5. ადმინისტრაციის პირნი და მოსამსახურენი, ვინც კი ამ დადგენილებას დაარღვევს, გასამართლებულ იქმნებიან სარევოლიუციო ტრიბუნალის მიერ.

შრომის სახალხო კომისარი—**დუმბაძე.**

ს. პრ. კავ. საბ. მდივანი—**ყურულაშვილი.**

შრომის კომისარიატის საქმეთა მმართველი—**ბერძნიშვილი.**

საჭიროა მეტი ყურადღება

(ბინის საკითხის გამო)

არსებობს პროფკავშირებთან ცენტრალური საბინაო გახყოფილება, რომელსაც ევალება უბინაო მუშებს დახმარება აღმოუჩინოს, რომ რიგ გარეშე ძიღლონ ორდერები, ცნობები და „ცენტროჟილ"-ში უშვამდგომლოს მუშებს და სხვ. ამის შესახებ თუ როგორ ეუშაობენ ამ განყოფილებაში, უნდა ვთქვათ, რომ მოსამსახურეები მოდიან სამუშაოზე დილის 10—11 საათზე და მიდიან 2 საათზე. განცხადებას შეიტანთ და ვერავითარ ცნობას ვერ ეღირსებით 20—25 დღის განმავლობაში, ისიც არ იცი, სად მიიღებ ცნობას. პროფკავშირებთან არსებულ საბინაო განყოფილების კრებზე გაკეთულია განცხადება, რომელშიაც სწერია: ცნობისათვის მიაკითხეთ თქვენთქვენ სამეულის წევრებთან. ჩვენი სამეულის წევრნი. დანიშნულნი არიან სახლების კომენდანტებათ, ზოგი გრიბაედოვის ქუჩაზე, ზოგიც განოვის და ზოგიც სხვაგან, ჩვენ ეუშებს დრო არა გვაქვს გარდა საღამოისა, საღამოს ერთ ადგილზე მიხვალ, ვერ ნახავ, მეორეზედაც ვერა და ასე მიდის დრო და რჩები უცნობოთ და უბინაოთ.

ასეთ შემთხვევაში ასეთი მუშაობა არ ვარგა, ამხანაგებო, და არც 11-დან 2 საათამდე მუშაობა კმარა. ამისთანა შემთხვევაში ჩვენ უნდა ვიმუშაოთ არა 5—6 საათი, არამედ დღე და ღამეც, და ჩვენ, არჩეულ მუშებმა მეშებისვე საქმე უნდა გავაკეთოთ. თუ ჩვენ ასე არ მოვიქეცით, ვერაფერს გავხდებით 5 საათის მუშაობით და მუშებიც მინდორში დაგვრჩება დაყრილი. საჭიროა მეტი მუშაობა, მეტი ენერგია და მეტი ყურადღება ამისთანა სერიოზულ საქმის ასასრულებლად, როგორიც არის მუშათა უზრუნველყოფა საჭიროა მუშებს შეეძლოს ცხობების მიღება დანიშნულ ადგილზე საღამოთი და არა რბენა ქუჩა-ქუჩა დანიშნული პირების საძებნათ.

ტანჯვის ეუშა.

სახ. მასწავლებელთა მდგომარეობა

ბევრი წერილი დ წერილა და იწერება დღესაც ამ თემაზე ჟურნალ-გაზეთებში, ოგრამ უ-დგილო არ იქნება პატივცემულ მკითხველს ვაცნობოთ კიდევ, თუ რა მდგომარეობაში იმყოფება დღეს სწავლა განათლება ჩვენში და რა აუტანელ ტანჯვას განიცდიან სახ. მასწავლებლები. ძველ ეკურ მთავრობის დროს მასწავლებლობა მეტის მეტ აუტანელ მდგომარეობაში იყო ჩავარდნილი. სიტიტვლე, სიცივე, სიმშილი, დაცინვა და სხვა ამისთანები—ასეთი იყო მისი ხვედრი. მასწავლებელი დაბალი ღობე იყო ყველასათვის. დაწყებული „ბრწყინვალე" მინისტრიდან უკანასკნელ მილიციონერამდე ყველა მასწავლებლის უფროსი იყო. გარდა ამისა რომ მასწავლებელს ყველაფერი აკლდა, დაცინვა კიდევ ზედემატებოდა და ეს კიდევ უფრო სტანჯავდა მასწავლებელს და ეს მდგომარეობა მიაქანებდა მას ჩქარი სისწრაფით უკიდურეს სასოწარკვეთილებისაკენ. როდესაც მათ ლოდინი ეყოთ და შესძახეს ერთხმათ მთავრობას: „ჩვენ ჩვენი გვეყო და დააკმაყოფილეთ ჩვენი მოთხოვნილება, თორემ გავიფიცებითო", სწორეთ მაშინ „რკინის მინისტრი", (როგორც მას უწოდებს ერთი მასწავლებელთაგანი) ნ. რამიშვილი, თითის ქნევით დაემუქრა მასწავლებელთა კრებას, ასეთები არ გაეგებენათ. ცხადია ასეთ „მფარველების" დროს სწავლა-განათლება კუს ნაბიჯით წავიდოდა წინ. მაგრამ დრონი იცვალენ და „რკინის მინისტრები"-ს მაგივრათ მოგვევლინა ახალი, მუშურ-გლეხური მთავრობა და ეი ამ მთავრობას შეჰკურებს დღეს მთელი საქართველოს დემოკრატია, როგორც მესსიას. ამ მთავრობისაგან მოელის სახ. მასწავლებლობაც მძიმე ფოლის შემსუბუქებას. დღევანდელი მასწავლებლობა მშიერი, ტიტვლი და დაბეჩავებული ელის მისგან ხსნას. მინამ ასეთ მოთხოვნილებებს ყერ დაუკმაყოფილებენ მასწავლებელს, სკოლაც გაჭირვებაში იქნება და როდესაც ამ მხრივ უზრუნველყოფილი შეიქნება მასწავლებელი, მაშინ სკოლაც აღდგება და გაჰკაფავს იმ ნარ-ეკლიან გზას, რომელზედაც უხდება სიარული საქართველოს დემოკრატიას. იმედია საქართველოს მუშურ-გლეხური საბჭოთა მთავრობა მიიღებს მხედველობაში სოფლის მასწავლებლის ვულის ამოძახილს და მიაქცევს მას ჯეროვან ყურადღებას.

სოფლის მასწავლებელი.

ქრონიკა

წერა-კითხვის უცოდინართათვის სკოლების გახსნა. მთელს ქალაქის 10 უბანში (დიდუბეში, ნაძალადევში, არსენალში, ავლაბარში, ნავთლულში, მაიდანში, ორთაჭალაში, მთაწმინდაზე, ვერაში/და საბურთალოში) მაისის 16, ორშაბათის საღამოს ექვსი საათიდან ორივე სქესის მოზრდილთათვის წერა კითხვის სკოლებში დაიწყო რიცადინეობა. სწავლა და სამოსწავლო სახელმძღვანელები უფასოთაა. სკოლებში ჩაწერა შეიძლება ყოველდღე საღამოს 6—8 საათამდე.

◆ ათ მილიონიანი ავანსი. დუშეთის სამაზრო რევკომის ეკონომიურ განყოფილებამ შუამდგომლობა აღძრა ს. ს. ს. რ. უმაღლეს სამეურნეო საბჭოს წინაშე მიმდინარე ადგილობრივ ხარჯების დასაფარავად ავანსის შესახებ. შუამდგომლობა დაკმაყოფილებულ იქნა და მას მიეცა 10 მილიონი.

◆ წარმოებათა ნაციონალიზაცია. სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს მექანიკურ წარმოებათა განყოფილების კოლეგიის სხდომამ ამა წლის 9 მაისს მოისმინა საკითხი სამრეწველო და მექანიკურ ნაწარმოებთა ნაციონალიზაციის შესახებ ლითონის ქვე განყოფილების წარმოებათა ნაციონალიზაციის პროექტის თაობაზე, პროფკავშირის ეკონომიურ განყოფილების და ლითონის ქვეგანყოფილების გამგის ინჟენერ ბაგდანოვის მიერ წარმოდგენილ ორ მოხსენებიდან—მექანიკურ განყოფილების კოლეგია მიემხრო პროფკავშირის ეკონომიურ განყოფილების აზრს,—თან სურვილი გამოსთქვა, რომ ნაციონალიზაციის დროს ზოგიერთი წარმოება შეერთდეს.

◆ აფთიაქების ნაციონალიზაციის გამო საგანგებო სამეული, რომელიც ახდენს აფთიაქების და მის გვარ წარმოების ნაციონალიზაციას, იმყოფება ქალაქის ჯანმრთელობის შენობაში (ქალაქის ყოფ. თვითმართველობის შენობა) ყოველ საკითხებზე შესახებ აფთიაქების ნაციონალიზაციისა უნდა მიმართონ ზემოხსენებულ სამეულს პირადად ან ტელეფონით № № 1172, 912.

◆ წყალის მომარაგება ქალ. თბილისის წყალით მომარაგების გასაუმჯობესებლად ქალაქის წყალსადენის ავჭალის სადგურზე დასდგამენ ახალ ქვაბს.

◆ თურქულ თეატრის ვახნა, დღეს, 17 მაისს ღამის ექვს საათზე, გაიხსნება თურქული საზაფხულო თეატრი „სოკრომის" (პლეხანოვის ქ. № 65 ყ. ფ. „მერცხალი" შენობა 1) წარმოდგენები თურქულ და რუსულ ენებზე. თურქული დრამა სდგამს მთელ რიგს რევოლიუციონურ საორგანიზაციო პიესებს აღმოსავლეთის მუსულმან მასსებისთვის.

◆ შინაგან საქმეთა კომისარიატში. წითელ არმიის მიერ რევიზიციისგან დაზარალებულ მოქალაქეთა პრეტენზიების დასაკმაყოფილებლად დაარსებულ კომისიის თავმჯდომარე მ. მარტვილი განთავისუფლდეს თანამდებობიდან. ხენებულ კომისიის თავმჯდომარის მოვალეობა დაეკისროს კომისარიატის იურისტ-კონსულტის მოადგილეს ა. ახნაზაროვს.

◆ მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატისაგან მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატი ყველა სახელმწიფო დაწესებულებათა და დაინტერესებულ პირთა საყურადღებოთ აცხადებს, რომ ქ. თბილისში მოქმედებს რესპუბლიკის მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატი, თბილისის სამაზრო რევკომთან არსებული მუშათა და გლეხთა ინსპექცია და ქალაქის რევკომის მუშათა და გლეხთა ინსპექცია.

ასე, რომ გაუგებრობის და ზედმეტი მიწერ-მოწერის თავიდან ასაცილებლად ყოველი მიწერ-მოწერა ან მიმართვა უნდა იყვეს კუთვნილებისამებრ მიმართული.

დეკრეტი № 34

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა.

სატარიფო განაკვეთის შესახებ.

1. საქართველოს ტერიტორია სატარიფო განაკვეთის მიხედვით დანაწილდეს ქვემო დასახელებულ სატარიფო ზოლებად:

ზოლი 1-ლი—ტყიბული, ჭიათურა;

„ მე-2 რე—ტფილისი, ბათომი, ფოთი და სოხუმი;

„ მე 3 მე—ქუთაისი, გორი, ხაშური, ცხინვალი, ბორჯომი, ახალქალაქი, სამტრედია;

„ მე 4 ე—ახალციხე, დუშეთი, სიღნაღი, გუდაური, გუდაუთი, თიონეთი, ოზურგეთი, ბორჩალო, მანგლისი, თელავი, ეკატერინენფელდი, ონი, ზუგდიდი, ხაში, ახალსენაკი, ოჩემჩირი და ლეჩხუმი.

2. სატარიფო განაკვეთი ყოველი ქალაქისა ვრცელდება მის მიდამოში 15 ვერსტიან რადიუსზე.

3. სატარიფო განაკვეთი დაწესებულ იქნეს ქალაქ ტფილისის 100 პროც. სატარიფო ზოლის მიხედვით შემდეგნაირად:

საქართველოს პირველ ზოლისათვის—125 პროც.

საქართველოს მეორე ზოლისათვის—100 პროც.

საქართველოს მესამე ზოლისათვის—90 პროც.

საქართველოს მეოთხე ზოლისათვის—75 პროც.

4. სოფლებში სატარიფო განაკვეთი იქნეს 15 პროც. ნაკლები ვიდრე მათ სამაზრო ცენტრებში.

5. საქართველოს რომელიმე ადგილის ერთი ზოლიდან მეორეში გადატანა შეუძლიან მხოლოდ შრომის სახალხო კომისარს საქართველოს პროფესიონალურ კავშირების საბჭოსთან შეთანხმებით იმ შემთხვევაში, თუ პროფესიონალური კავშირების სამაზრო ბიუროები აღძრავენ სათანადო შუამდგომლობას, რასაც უნდა დართულ ექნეს სასურსათო ორგანოების მიერ შემოწმებული ცნობები მოსახმარ საგანთა ფასებისა და იმ ნორმების შესახებ, რომელთა მიხედვითაც ადგილობრივი სასურსათო ორგანოები ანაწილებენ სურსათს მუშა-მოსამსახურეთა შორის.

6. ამ დადგენილების განსახორციელებლად საჭიროა საწარმოო კავშირებისათვის შესაფერ ტარიფთა დაწესება. ე. ი. მუშა-მოსამსახურეთა ხარისხებად დანაწილება უნდა სწარმოებდეს პროფესიონალური კავშირთა საბჭოსა და საქართველოს ს. ს. რ. შრომის სახალხო კომისარის მიერ თვითეული წარმოებისათვის დამტკიცებული ტარიფის თანახმად.

შენიშვნა: კავშირთა შრომის მოწესრიგების განყოფილებებს ევალებათ ტარიფის გატარებასთან ერთად სავალდებულო ნორმების შემუშავება შრომის ყოველი დარგისათვის.

7. ამ დეკრეტის გამოქვეყნების შემდეგ გაუქმებულია ყველა არსებული სატარიფო კოლექტიური ხელშეკრულება და ტარიფები, როგორც კერძო შეთანხმებით შემუშავებული, ისე დამტკიცებული ადგილობრივ ხელისუფალ ორგანოთა მიერ.

8. ამ დეკრეტის გამოცემის შემდეგ არც ერთს ხელისუფალ ორგანოს არ აქვს უფლება სამუშაო ხელფასის რაოდენობის მოწესრიგების მიზნით გამოსცეს ისეთი დადგენილება, რომელიც წინააღმდეგი იქნება ამ დეკრეტისა.

9. ამ დეკრეტი დარღვევისათვის დამნაშავენი მიეცემიან რევოლიუციონური ტრიბუნალის სამართალში. მიუხედავად მათი საზოგადოებრივი მდგომარეობისა და თანამდებობისა. შრომის სახალხო კომისარს, საქართველოს პროფესიონალურ კავშირების საბჭოს და მათ ყველა ორგანოებს ევალებათ თვალყური ადევნონ ამ დეკრეტის სწორ აღსრულებას.

10. მუშათა და გლეხთა ინსპექცია მუდმივად თვალყურს ადევნებს ამ დეკრეტის სწორათ შესრულებას, და თუ იგი დარღვეულ იქნება, აუკრძალავს ჯამაგირის გაცემას და დანაშავით მისცემს რევოლიუციონური ტრიბუნალის სამართალში.

11. დეკრეტი ეს ძალაში შედის 1921 წლის აპრილის 1-დან.

სატარიფო განაკვეთის განაწილება ზოლების მიხედვით

	ზოლი 1.			ზოლი 2.			ზოლი 3			ზოლი 4		
	125 %			100 %			90 %			75 %		
ხარისხი	ოვიური	დღიური	საათობრ	ოვიური	დღიური	საათობრ	ოვიური	დღიური	საათობრ	ოვიური	დღიური	საათობრ
1	18.750	781	98	15 000	625	78	13.500	562	70	11.250	469	59
2	20 160	810	105	16.130	672	84	14 520	605	76	12.100	504	63
3	21 565	899	113	17 250	719	90	15 525	647	81	12 940	539	68
4	22 815	950	119	18 250	760	95	16 425	684	86	13 688	570	71
5	24 065	1.003	125	19 250	802	100	17 325	722	90	14 440	602	75
6	25.315	1.055	133	20 250	844	106	18 225	760	95	15.190	633	80
7	26.565	1.106	139	21 250	885	111	19 125	797	100	15.940	664	83
8	27 815	1.159	145	22 250	927	116	20 025	834	104	16 690	695	87
9	9.065	1.211	151	23.250	969	121	20 925	872	109	17 440	727	91
10	30 315	1.263	158	24 250	1.010	126	21 825	909	113	18.190	758	95
11	31.565	1.315	165	25 250	1.052	132	22.725	947	119	18.940	789	99
12	32.815	1.368	171	26 250	1.094	137	23 625	985	123	19 690	821	103
13	34.375	1.433	179	27 500	1 146	143	24 750	1.031	129	20 625	860	107
14	35 940	1 495	188	28 750	1.196	150	25 875	1.077	135	21 565	897	113
15	37 500	1.563	195	30 000	1.250	156	27.000	1 125	140	22.500	938	117
16	39 065	1 628	204	31 250	1 302	163	28 125	1.172	147	23 440	978	122
17	40 625	1 693	21	32.500	1.354	169	29.250	1.219	152	24.375	1016	127
18	42 190	1.758	220	33.750	1 406	176	30.375	1.265	158	25.315	1055	132
19	43 750	1.823	228	35 000	1.458	182	31 500	1.312	164	26.250	1094	137
20	45.315	1.888	236	36 250	1.510	189	32 625	1 359	170	27 190	1133	142
21	46 875	1.954	244	37.500	1 563	195	33.750	1 407	176	28 125	1172	146
22	48.440	2 019	253	38.750	1 615	202	34 875	1.454	182	29 065	1211	152
23	50 000	2.084	260	40 000	1 667	208	36 000	1 500	187	30.000	1250	156
24	51 565	2 149	269	41 250	1 719	215	37 125	1 547	194	30 940	1289	161
25	53 125	2.214	276	42.500	1.771	221	38 250	1 594	199	31.875	1328	166
26	54.690	2 279	281	43 750	1.823	225	39 375	1 641	203	32.815	1367	169
27	56 250	2.344	293	45 000	1 875	234	40 500	1.688	211	33 750	1406	176
28	58 600	2 442	305	46 880	1.953	244	42.190	1 758	220	35 160	1465	183
29	60 940	2 539	318	48 750	2.031	254	43 875	1 828	229	36 565	1523	191
30	63 290	2.638	330	50.630	2.110	264	45 570	1 899	238	37.975	1583	198

ტარიფი მოწაფეთათვის (მცირე წლოვანთათვის)

6 თვემ.	11 565	481	60	9 250	385	48	8.325	347	43	6.940	289	36
7-12 თვემ	15.000	625	79	12.000	500	63	10 800	450	57	9.000	375	47
13 18 თ	18.750	781	98	15.000	625	78	13 500	563	70	11 250	469	59
19-24 თ.	20.165	840	105	16 130	672	84	14.520	605	76	12 100	504	63

საქ. ს. ს. რევ- კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

შრომის სახ. კომისარი **ლ. დუმბაძე.**

ს. პრ. კავშ. საბჭ. მდივანი **ყურულაშვილი.**

შრომის მომაწესრიგებელი განყ. გამგე **ს. პ. ჯუღელი.**

1921 წ. მაისის 12. თფილისი—ქალაქი.

პარტიული ცხოვრება

კვათანის თემის პარტიის წევრთა კრება.

7 მაისს შესდგა კვათანის თემის პარტიის წევრთა კრება. განსახილველ შემდეგი კითხვები: 1) თემის პარტიულ კომიტეტი არჩევა, 2) პარტკომისათვის სათანადო ბინის გამონახვა.

კრებამ აირჩია პარტიული კომიტეტი სამი კაცისაგან შემდგარი: ამხ. შაბეშე კაჭარავა, მექი გვარამია და ვასილი კაჭარძვა.

კრებამ არჩეულ ამხანაგებს დავალა შეიძინოს პარტიისთვის ბეჭედი, წიგნები და ბროშიურები და გაორკეცებულ ენერგიით შეუდგნენ პარტიულ მუშაობის გაღრმავებას და გაფართოებას ყველა კუთხეებში.

დასასრულ კრება სალამს ეძღვნის საქართველოს მშრომელ ხალხის მთავრობას, კომუნისტურ პარტიის ბელადებს და ფიცსა სდებს უანასკნელი სისხლის წვეთამდე დაიცვის საბჭოთა საქართველო, როგორც შინაურ ისე გარეულ კონტრ-რევოლიუციისაგან.

ვასკაჭ.

პროფესიონალურ კავშირებში

ხის დამმუშავებელთა კავშირში.

გამგეობამ დაადგინა შეუდგეს ხის დამმუშავებელთა კავშირების დაარსებას გორსა, ბორჯომსა, ფოთსა, ბათომსა, ახალ-სენაკსა და ტყიბულში. კავშირების ორგანიზაციასთან ერთად დაადგინეს მოწყონ ადგილობრივ სატყეო კომიტეტის განყოფილებანიც.

მუშათა ცხოვრება

ქალაქის საერთო კასაში.

ქალაქის საერთო კასის მმართველობამ დაადგინა მოიწვიოს 22 მაისისათვის კასის რწმუნებულთა საერთო კრება იმისათვის, რომ კასაში მონაწილეთა რაოდენობა შეიცვალოს და მაისის დეკრეტის ძალით კასას შეუერთდეს ყველა პროფკავშირები. კასის მმართველობამ დაამტკიცა რწმუნებულთა არჩევნების წესი 50 კაცზე ერთი წარმომადგენელი. რწმუნებულები უკვე აირჩიეს შემდეგ კავშირებში: ნემსით მომუშავეთა პროლეტარების, მბეჭდავთა, ცენტრალური ავტომობილთა სახელოსნოების. ორთაჭალის რაიონისა, მოსამსახურეთა კავშირისა, კომუნალურ მეურნეობისა და ყველა თამბაქოს წვრილწარმოებათა და აგრეთვე მეთამბაქოეთა კავშირისა. პარასკევს 13 მაისს, ავჭალის კასამ მოიწვია საქარხნო კომიტეტების საერთო კრება რწმუნებულთა ამოსარჩევათ.

კასის მმართველობა სთხოვს სხვა კავშირებს 23 მაისისთვის დაასრულონ არჩევნები.

პროვინციაში

პირველი მაისის დღესასწაული სოფელ მუხრანში.

პირველი მაისის დღესასწაულმა მიიღო ფართე ხასიათი; თენდება დილა პირველი მაისის და მთელი მშრომელი ხალხი მუხრანის იყრიან თავს აქ კომპარტიის მუხრანის რაიონის ბიუროს ბინასთან რომელიც მორთული იყო წითელი დროშებით და ლენინის და ტროცკის სურათებით; აგრეთვე მუხრანის რაიონის ყველა სოფლელები მოდიან თავ-თავიანთი დროშებით და სიმღერით ს. ს. ძალისი, წიოკანი, ქსოვრისი, დამპალა. ძველი ქონდა ერე და ახალდაბა, უფურეთი, ფრეზეთი და სხვა სოფლები მთელი მუხრანის რაიონის ყველა სოფლის სკოლის მოწაფეები მოდიან მწყობრად სიმღერით, რომ შეუერთდნენ მოგროვილ ხალხს. კომპარტიის ბიუროს ბინიდგან მთელი შეკრებილი აუყარებელი ხალხი გაემართა მუხრანის მთავარ ქუჩაზე, რომელიც მორთული იყო პირველი მაისის დღესასწაულისთვის. მივიდენ მუხ. რაიონ რევკომის ეზოში სადაც მოწყობილი იყო ტრიბუნა. სათის 12 მიტინგი გახსნა ამხ. სერგო ფირუმოვმა. მიტინგის გახსნისათანავე მოწაფეებმა იმღერეს ინტერნაციონალი ქართ. ენაზე ამხ. ფირუმოვმა მიულოცა ხალხს პირველი მაისის დღესასწაული საბჭოთა საქართველოში, რასაც დიდი ოვაციებით შეხვდა ხალხი და ძახილით „გაუმარჯოს". ორატორმა დაახასიათა პირველი მაისის დღესასწაულის მნიშვნელობა. შემდეგ ილაპარაკა რუსულად ამხ. ფომიჩენკომ, რომელიც იყო გამოგზავნილი 11 არმიის პოლიტ. განყოფილებიდან. შემდეგ ამხ. ალიხანოვმა, გ. წიკლაურმა, მ. ფხაკაძემ, მ. ჩუგუაშვილმა, ამხ. ქლიმიაშვილისმ, რომელთა ნალაპარაკევით ხალხი დარჩა დიდი კმაყოფილი. მიტინგი დაიხურა ინტერნაციონალის სიმღერით. შემდეგ გაემართა ლხინი—თამაში; საღამოთი მუხ. რაიონ. რევკომის დარბაზში იყო დადგმული პიესა „ობოლი" ხდგილობრივი სკოლის მოწაფეების მონაწილეობით, წაიკითხეს ლექსები, დაიდგა ცოცხალი სურათები. პირველი მაისის დღესასწაულის მომწყობი კომისიის წევრები იყვნენ ამხ. სერგო ფირუმოვი, მ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიქაძის, ნ. მუხრანელი. ხალხი ნასიამოვნები დაიშალა.

ალექსანდრეშვილი.

1 მაისი სურამში

1 მაისს ქ. სურამი წარმოადგენდა მშვენიერ სანახაობას. დილადანვე ქალაქი მოირთო წითელი დროშებით, ხალიჩებით და მწვანეულობით, ყველაფერს მხიარული და დღესასწაულის ელფერი ედო. დღეც მშვენიერი იყო თითქოს ისიც მხიარულობდა მშრომელთა ამ დიდი დღესასწაულით და მას ხელს უწყობდა.

ადგილობრივ პარტკომის მიერ შემუშავებულ წესის თანახმათ მოქალაქეებმა დილადანვე იწყეს დენა რევკომის შენობასთან. ხალხი მოკრავდა შენობის წინ მდებარე მოედანზე და მაისის ქუჩაზე. მოვიდა ახალგაზრდა კომპარტიის რაზმი შეიარაღებული, ამქრები წითელ ბაირაღებით და ზურნით, უკრავდა სხვა გამართული საკრავები.

საათის 12 იქნებოდა, როდესაც მწვანეულობით და დროშებით მორთულ საგანგებოთ გამართულ ტრიბუნაზე ავიდა რევკომის თავმჯდომარე ამხანაგი აკოფაშვილი და მხურვალე სიტყვით მიულოცა მოქალაქეთ 1 მაისის დღესასწაულის დღე, განუმარტა მათ ვრცელი სიტყვით ამ დიადი დღის წარმოშობა და მნიშვნელობა.

მას შემდეგ სიტყვა წარმოსთქვა ამხ. კალმახელიძემ, რომელმაც მდაბიო, მუშურ ენით, აუხსნა დამსწრეთ 1 მაისის, ნამდვილ მუშურ უქმის, სიძლიერე და აღნიშნა შარშანდელ მენშევიკურ 1 მაისობის დღესასწაულის და წრევანდელის განსხვავება.

მესამეთ იელაპარაკა პარტკომის სახელით ამხ. ძინაიბაძემ, რომელმაც დიდი სიძლიერით განუმარტა მშრომელთ, რომ საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების გამაგრება და გამტკიცება მათი უპირველესი მოვალეობაა, ვინაიდან საბჭოთა ხელის უფლება მათი ნამდვილი და ჭეშმარიტი მცველი ძალაა და სხვა.

შემდეგ ილაპარაკეს ამხ. შუბინმა, ახალგაზრდათა კომპარტიის სახელით ამხ. ჯობაძემ და სხვებმა. საათის 2-ზე დიდი ზეიმით, ზურნით და დროშებით ხალხი, მაისის ქუჩით, გაემართა იტრიაში; იქ სკოლის წინ მოედანზე გაიმართა მიტინგი, წარმოითქვა ბევრი მხურვალე სიტყვა როგორც 1 მაისის დღესასწაულის, აგრეთვე საქართველოში საბჭოთა წყობილების დამყარების მნიშვნელობის შესახებ.

საღამოს 5 საათზე ხალხი დაბრუნდა ქ. სურამში და დიდად ნასიამოვნები დიადი მუშური დღესასწაულის ზეიმით, დაიშალა. საღამოზე საზაფხულო თეატრში გაიმართა უფასო წარმოდგენა: წარმოდგენილი იქმნა „თავისუფლების მსხვერპლი"; წარმოდგენამ მშვენიერათ ჩაიარა, მოთამაშეთ ეტყობოდათ წინასწარ კარგათ მომზადება და ხალხიც დიდი ნასიამოვნები დარჩა. ანტრაქტებს დროს უკრავდა მოხალისეთა სიმებიანი ორკესტრი როიალის აკომპანიმენტით.

ქ.

— საქართველ. კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი მოთავსებულია რუსთაველის პრ., № 22.

— საქ. კომპარტიის თბილისის კომიტეტი—რუსთაველის პრ., 22 ტელ. 5—74.

— I-ლი რაიონის ბიურო—ბურჭენიშვილის ქ. 136, თეატრი „ნაძალადევი". ტელ. 1—33.

— მე-2-რე რაიონის ბიურო ბარიანის ქ № 87. ტელ. 5—69.

— მე-3-მე რაიონის ბიურო ბარი, კახეთის მოედანი. 5—58

— მე-4-ე რაიონის ბიურო—[illegible] ქ. 29 „მუშათა კლუბის" შენობაში. 9—52

მე-5-ე რაიონის ბიურო—[illegible] ქუჩა.

— ხაქ. ახალგ. კომუნისტების [illegible] ცეკ—რუსთაველის პრ. 22.

ხარედაქციო კოლეგია.

ორგანიზაც. და დაწესებულებების საყურადღებოთ

ცხადდება, რომ გაზ. „კომუნისტში" დასაბეჭდი განცხადებები და ანგარიშები უნდა იყოს შედგენილი ქართულ ენაზე; სხვა ენაზე დაწერილი მასალა არ მიიღება. დასაბეჭდათ დანიშნული მასალა უნდა იყოს დაწერილი ქაღალდის მხოლოდ ერთ გვერდზე, ორ გვერდზე დაწერილი მასალა არ მიიღება' ვისგანაც არ უნდა იყოს გამოგზავნილი.

საქართველ. მუშა-ქალთა ფურცელი № 2

მუშა-ქალი წინად და ეხლა

მძიმე იყო საერთოდ მუშათა კლასის მდგომარეობა, რომელიც უმოწყალო ექსპლოატაციას განიცდიდა, ხოლო ხელფეხი შეკრული ჰქონდა, მეტად მცირე უფლებები გააჩნდა, რომ მედგარი ბრძოლა ეწარმოებია მონობისაგან თავის გასანთავისუფლებლად და ადამიანური ცხოვრების მოსაპოებლად. მაგრამ გაცილებით უფრო აუტანელი იყო კერძოდ მუშა-ქალის ბედი. მთლად მოწყვეტილი საზოგადოებრივ ცხოვრებას, იგი ოჯახის დუხჭირი პირობების ჩაკეტილ ფარგლებში იყო მომწყვდეული; კულტურულად მეტად ჩამორჩენილი, ვიწროდ შემოხაზული მისი გონებრივი ჰორიზონტი და ინტერესების არე ვერ სცილდებოდა საკუთარ კერას და ოკვახს. დედა-კაცი ყოველმხრივ სრულებით უუფლებო არსება იყო, საარჩევნო უფლებას მოკლებული, იგი გარიყული იყო საზოგადოებრივ სახელმწიფოებრივ ცხოვრებიდან, აქ ის პირდაპირი მონაწილეობა ვერ იღებდა. თავის ოჯახშიაც დაჩაგრული იყო. საშინელ დამცირებას განიცდიდა მამაკაცისაგან, რომელსაც ყალბი შეხედულობა ჰქონდა შეთვისებული და ქალს უყურებდა არა როგორც თავის თანასწორ ადამიანს, არამედ მეორე ხარისხოვან არსებად, მონად, საკუთარ ნივთად სახავდა. დედაკაცი მიკრული იყო ოჯახზე, მამაკაცზე. მისი ყოფა ცხოვრება, მოქმედება, მამაკაცთან შედარებით, მეტად მკაცრი საზოგადოებრივი მორალით იყო განსაზღვრული, რომლის გადალახვა და დარღვევა ქალს დიდ უბედურებას უქადდა. ნივთიერადაც ქალი ბევრად უარესმდგომარეობაში იყო ჩაყენებული; ერთი და იმავე სამუშაოსათვის იგი გაცილებით ნაკლებ ხელფასს იღებდა, რომლითაც საარსებო მინიმუმს ვერ იკმაყოფილებდა. აქ ნაყოფიერი და ფართო ნიადაგი ეშლებოდა კაპიტალისტური წყობილების ერთ უდიდეს ბოროტებას—პროსტიტუციას; არსებობა შესანარჩუნებლად ქალს თავისი თავი ბაზარზე გამოჰქონდა გასასყიდად და ადამიანობას ჰკარგავდა.

ასეთი ბედშავი და აღმაშფოთებელი მდგომარეობა არ შეიძლებოდა მუდმივად გაგრძელებულიყო. მუშათა კლასის შეგნება თანდათან მატულობდა, და ქალზე უფრო სწორი და სამართლიანი შეხედულობა მუშავდებოდა. ამასთან მშრომელი მამა-კაცის ინტერესი მოითხოვდა, რომ ქალი, რომელიც შრომის ბირჟაზე მისი კონკურენტი იყო და ხელისშემშლელი, როგორც იფი მუშახელის მიმწოდებელი,—საერთო ბრძოლაში ჩაება, კაპიტალისტების წინააღმდეგ მთლიანი ფრონტი შეექმნა და თავისი არმია გაეძლიერებინა. თვით დედა-კაცი ერკვევოდა საღათას ძალისაგან ტ ცხოვრების გაუმჯობესების მისწრაფებას იჩენდა. ამნაირად, წარმოიშვა ქალთა მოძრაობა, რომელიც მიზნად ისახავდა როგორც დედა-კაცის ? გათანასწორებას მამა-კაცთან, ისე საერთოდ კაპიტალის მონობისაგან მუშათა კლასის განთავისუფლებას და შრომის სუფევის დამყარებას. ამ მიმართულებით საქართველოს მუშათა კლასმა დიდ გამარჯვებას მიაღწია. მან ხელთ იგდო ქალა-უფლება და პრაქტიკულად შეუდგა კომუნისტური წყობილების დამყარებას. როგორი უნდა იყოს ქალის მიზანი და ორგანიზაცია ამ ახლად შექმნილ პირობებში? ეჭვი არ არის, რომ ქალთა საკითხი განუყრელი ნაწილია საერთოდ მუშათა კლასის სოციალური პრობლემისა; იგი, იბრძვის რა თავის გასანთავისუფლებლად, ამავე დროს, უნდა იბრძოდეს მუშათა კლასის ინტერესებისათვის, რომელსაც ეკუთვნის. მართალია, მას როგორც განსაკუთრებულ ბიოლოგიურ-ფიზიკურ ორგანიზაციის მატარებელს, აწევს კაცობრიობის წინაშე, მამა-კაცთან შედარებით, ზოგიერთი სხვა ვალდებულებაც. იგი არა მარტო მოქალაქეა და მუშა, არამედ დედაც, მომავალი თაობის აღმზრდელი. მაგრამ არა მარტო ქალი, საერთოდ მუშათა კლასი უაღრესად დაინტერესებულია ქალის შრომის დაცვაში, დედობის და ბავშვობის უზრუნველყოფაში, ბავშვების აღზრდის გაადვილებასა და სახელმწიფოებრივ ნიადაგზე დაყენებაში, თანამედროვე ოჯახს ძირითად რეფორმაში, პროსტიტუციასთან ბრძოლაში. ყველაფერ ამას ქალი მიახწევს საერთო ძალღონით, მამაკაცთან ერთად ხელ-ხელ ჩაკიდებული. ამხაირად, ვიმსჯელეთ, არ არსებობს ქალთა საკითხი, როგორც მუშათა კლასის სოციალურ პრობლემისაგან განსაკუთრებული და დამოუკიდებელი მოძრაობა. ქალი ისტორიულად შექმნილ სოციალურ-პოლიტიკური პირობების წყალობით მეტად ჩამორჩენილია. მისი პსიქოლოგია განსხვავებულია მამაკაცის ასეთისაგან. იგი ნაკლებ დამოუკიდებელია და აქტიური, ამასთან ფართო პერსპექტივებს მოკლებული; ბევრ ალაგას იგი ჯერ კიდევ ვერ ამაღლებულა მუშათა კლასის საერთო ინტერესების შეგნებამდე საამისოდ მას დასჭირდება სძლიოს საკუნოებით შემუშავებული ტრადიციები, წარმოდგენანი, ჩვეულებები. ეს ძეტად ძნელი საქმეა, და მოითხოვს მუშაობის განსაკუთრებულ მეთოდებს ქალთა შორის. უნდა არსებობდეს აპარატი, რომელიც სპეციალურად ქალებს ემსახურება. საერთაშორისო აგიტაციის წარმოება, ქალის შეგნების ამაღლება და ამ მხრივ მისი გათანასწორება მამა-კაცთან, ქალის ჩაბმა საერთო რევოლიუციონურ ბრძოლაში,—ამ მიზანს უნდა ემსახურებოდეს მუშურ და პარტიულ ორგანიზაციიდან გამოყოფილი ქალთა განყოფილებები. მუშათა კლასის ინტერესებისათვის საერთო ბრძოლა და განუყრელი კავშირი მისი ორგანიზაციებთან, ამავე დროს ისტორიული ვითარებით შექმნილი ჩამორჩენილობის და დაჩაგრული მდგომარეობის ლიკვიდაცია და სპეციალურად ქალური ინტერესების უზრუნველყოფა,—ამ გზით უნდა მიიმართებოდეს ჩვენში ქალური მოძრაობა. ჩვენ დარწმუნებული ვართ, ამგვარი მუშაობის წარმოებით დედა-კაცი სულ ახლო მომავალში დასძლევს ყველა დაბრკოლებათ და მამა-კაცს ამოუდგება გვერდში, როგორც შეგნებული მოქალაქე და მხურვალე მონაწილეობას მიიღებს ცხოვრების გარდაქმნაში კომუნისტურ საფუძველზე.

თფილისის მუშა ქალთა კონფერენცია

თფ. კომ პარტ. კომიტეტთან არსებულმა ქალთა განყოფილებამ მოიწვია 16 მაისს მუშა ქალთა ფართო კონფერენცია.

ასეთი კონფერენცია თფილისში პირველია და მას ყოველი მუშა ქალი აღტაცებით მიეგებება.

კონფერენციაზე შეიკრიბნენ წარმომადგენლები იმ სქესისა, რომელიც საუკუნოებით მონობის უღელს ატარებს, როგორც ოჯახში, აგრეთვე საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. საბჭოთა მთავრობის კანონმდებლობა, რომელიც მუშა ქალებს ეკონომიურათ და პოლიტიკურათ ანთავისუფლებს დარჩება „ხმათ მღაღადებელისა უდაბნოსა შინა" თუ თითონ ქალები არ შეეცდებიან ისარგებლონ დიდი რევოლიუციის მოპოვებული უფლებებით. საჭიროა პირველი ნაბიჯი გადადგეთ, გავარღვიოთ ის კარჩაკეტილობა, რომელიც ხვედრათ ვგვხვდა სხვათა შორის ჩვენც კავკასიელ ქალებს. ცხოვრება იცვლის თავის სახეს არა ერთ ადგილს, არამედ მთელ დედა მიწაზე: არც ერთ სახელმწიფოში ისე არ არის მოწყობილი ცხოვრება, როგორც ის იყო წინეთ. ჩვენი მუშა ქალები ყველაზე მეტათ ჩამორჩენილი შეხვდენ იმ ხანას, რომელიც ავალებს მას მონაწილეობა მიიღოს სახელმწიფოს აღმშენებლობაში. ცხოვრება ისე უნდა გადაკეთდეს, რომ ყველა სიმოვნებით ცხოვრობდეს. არ იყოს შიმშილი, სიღატაკე, ერთი მეორეს ჩაგვრა. უფრო ჩქარა დამყარდება უკეთესი წესი იქ, სადაც საერთო სამუშაოში ქალებიც მიიღებენ მხურვალე მონაწილეობას. ამ დიდი მიზნის მიღწევა შეიძლება თუ ყველა ერთგულათ ჩაებმებით ჩვენი სახელმწიფოს მმართვა გამგეობის საქმეში. ნაყოფიერათ შრომისათვის კი საჭიროა ცოდნა და ბევრის ცოდნა. ამ ცოდნის შეძენა და ცხოვრებაში გამოყენება შეიძლება მუყაითი მუშაობით, აზრთა გაცვლა-გამოცვლით, სხვა და სხვა საინტერესო კითხვების გამორკვევით, სახელმწიფო დაწესებულებებთან დაკავშირებით, ორგანიზაციების შექმნით და სხვა. და აი აქ არის ჩამარხული მნიშვნელობა კონფერენციისა: იგი შექმნის კავშირს ქალთა წრეებს შორის და შეამუშავებს პასუხებს იმ მრავალ კითხვებზე, რომლებაც ცხოვრება გვიყენებს ჩვენ.

ჩვენ ვცდილობთ პირველ ქალთა კონფერენციას მივცეთ რაც შეიძლება ოჯახური ხასიათი, რომ ყოველ წევრს შეეძლოს მოურიდებლათ თავისი აზრის გამოთქმა. ვიმედოვნებთ, რომ კონფერენცია ხელს შეუწყობს ჩვენი ქალების დარაზმვას და მომავალი ფართო მუშობისთვის ამოძრავებას.

თფილისის კომიტეტთან არსებული ქალთა განყოფილება.

მუშა ქალებს

ამხანაგებო 16 მაისს შესდგა თფილისში 3 რველი და ჯერ არ გაგონილი საქართველოში მუშა ქალთა კონფერენცია. ამ კონფერენციაზე წარმოდგენილი არიან ორი—ათასზედ მეტი შეკავშირებული ქალი. ეს კონფერენცია არის პირველი მტკიცე და გაბედული ნაბიჯი საქართველოს მუშა ქალთა პროლეტარიატისა. აი აქ ამ კონფერენციაზედ პირველად შეხვდენ თბილისის მუშა ქალები ერთმანეთს პირის-პირ. ეს არიან ისინი, რომლებიც ყოველთვის მონობაში იყვნენ, საზოგადოებრივ საქმეს მოწყვეტილნი, ოჯახში ჩაკეტილნი, ანკ მხოლოთ ქარხნებში ჩამბულნი.

საბჭოთა მთავრობა როგორც მუშათა და გლეხთა ინტერესების დამცველი, ანთავისუფლებს ქალს და აძლევს სრულ თანასწორობას: ამის განხორციელებას თვით ჩვენ უნდა შეუწყოთ ხელი. ამისათვის ქალთა განყოფილებამ თბილისის კომიტეტთ ნ მოიწვია ეს კონფერენცია, რომ ჩვენ თბილისის მუშა ქალები შეკავშირდეთ ამ კონფერენციაზედ და დავრაზმოთ ჩვენი ქალები. ამ კონფერენციაზედ უნდა ვილაპარაკოთ ჩვენ ჭირ-ვარამზედ თბილისის მუშა ქალებმა, და საბოლოოთ გავაფოთ ის ეკლიანი გზა ქალთა განთავისუფლებისა, რომელიც ჩვენ დაგვიტოვა ბურჟუაზიულ სახელმწიფომ. ამხანაგებო რუსეთის და ადერბეიჯანის ქალებმა უკვე დიდი ხანია განახორციელეს ქალთა თანასწორობა. ადერბეიჯანის ქალებმა მოიხადეს თავიანთი ჩადრები, ისინი იბრძვიან უკეთესი მომავლისათვის. ოდესაც სიბნელეში და ცხრა კლიტეულში ჯაჭვმებმა შეიგნეს მათ რომ მხოლოდ საბჭოთა ხელის-უფლებას შეუძლიან დედა-კაცის მონობიდან განთავისუფლება და ამიტომ ის დარაჯათ უდგა საბჭოთა ხელის უფლებას, თავიანთ რეზოლიუციაში ადერბეიჯანის ქალები მოგვწერდენ რომ ჩვენც ქართველი ქალები წავიდეთ მათთან ერთად ხელი ხელ ჩაკიდებულნი გამარჯვებისაკენ.

ჩვენც უნდა შევუდგეთ ახალ ცხოვრების აღმშენებლობას. ჩვენი თანასწორობის მოპოვება მხოლოდ ჩვენვე შეგვიძლიან ჩვენ ამხანაგ მამაკაცებთან ერთათ ჩვენი შეკავშირებით.

წინ, საქართველოს მუშებო და გლეხის ქალებო! გაუძარჯოს საბჭოთა მთავრობას, რომელიც არის გამანთავისუფლებელი ყველა მშრომელი ხალხის, განურჩევლად ეროვნების და სქესისა.

გაუმარჯოს საერთაშორისო პროლეტარულ სოლიდარობას.

თამარ ადამიძე.

სოფლის და ქალაქის ამხანაგ მუშა-ქალებისადმი.

ამხანაგებო! ჩემ პირველ წერილში მე ვამბობდი რომ შეერთებული ძალით უნდა ვიბრძოლოთ ჩვენგან უკვე მოპოვებული უფლების და თავისუფლების გასამტკიცებლათ, რომ ყველა ის ხეები, რომლებიც დედაკაცზედ ვრცელდებოდა მონარქიულ და ბურჟუაზიულ წეს წყობილების დროს დედაკაცის უნიჭობაზე მხოლოდ და მხოლოდ სიყალბე იყო ქალის ნიჭმა რომელიც ვერავითარმა მონურმა ჩაგვრამ ვერ დაფარა და დაჩრდილა, საშინელი მონური ჯაჭვით შებორკილმა თავი გაინთავისუფლა.

ჩვენ ვიცით, ამხანაგებო, რომ სოციალური განთავისუფლება ისეთი ძვირფასი რამ არის, რომ მისთვის ბრძოლამ უმწვერვალეს სიმაღლემდის მიიყვანა კაცობრიობა და უდიდესი მსხვერპლის გაღებას წარმ შეუხრელათ შეახედრა ის. ჩვენც რამოდენიმეთ მოვიპოვეთ ის.

ეს ახლად მოპოვებული თავისუფლება ჩვენი პირმშოა, ჩვენი პირველი სიყვარული და სიხარულია, რომელსაც თავს უნდა დავსტრიალებდეთ ისე როგორც ჩვენს პირველ გრძნობას და პირველ სიყვარულს ჩვენი პირმშო შვილისას. ამიტომ ჩვენ ყოველივე ღონეს უნდა მივმართოთ რომ ხელიდან არ გამოვტაცონ ის.

ამხანაგებო! ალბათ ბევრ ჩვენგანს კარგათ არა აქვს წარმოდგენილი თუ რა მისცა დიდმა და ძლევამოსილმა ოქტომბრის მუშურ-გლეხურმა რევოლიუციამ საერთოთ კაცობრიობას და განსაკუთრებით თუ რა მოგვცა მან ჩვენ, ქალებს. მუშურ-გლეხური რევოლიუციაა ეს ის მეორე რევოლიუციაა, რომელიც მოხდა ოქტომბერში. ჩვენ ყველამ კარგათ ვიცით რომ პირველი რევოლიუციაა ეს თებერვლის რევოლიუციაა იყო რომელშიაც მუშებთან ერთად, თვითმპყრობელობის ტახტის დანგრევის შემდეგ შეერთდა მუშები და გლეხები და ის ბასრი მახვილი რომელიც თვითმპყრობელობასთან ბრძოლის დროს ერთად აიღეს ხელში ბურჟუაზიამ, პროლეტარიატმა და გლეხობამ, თვითმპყრობელობის ბრჭყალებიდან განთავისუფლებულმა, თვით ბურჟუაზიას შემოუბრუნა თავის ბასრი იარაღი და სასიკვდილოთ დასჭრა. მარა ის შეეცადა ფეხზე წამომდგარიყო და თავისი ტახტი აღედგინა. მაგრამ მუშებმა და გლეხობამ სიმწრით მოპოვებული თავისი წესწყობილების გასამაგრებლათ ყოველივე ღონეს მიმართა; შემოიკრიბა ირგვლივ თავისი ძალები და ამ გვარათ უკანასკნელ სისხლის წვეთამდის განაგრძო ბრძოლა. ოქტომბრის დიდ რევოლიუციაში ამხანაგებო, ისე როგორც თებერვლის რევოლიუციის დროს ჩვენც ქალები ვღებულობდით მონაწილეობას და ამ ჩვენის ბრძოლით მოვიპოვეთ ყველა ის უფლებები და თავისუფლება რაზედაც წინა წერილშიაც გელაპარაკეთ.

ჩვენ კარგათ ვიცით რომ თებერვლის რევოლიუციამ მხოლოდ ქაღალდზედ აღნიშნა „ქალთა სწორ უფლიანობა" და შემდეგ გადაისროლა იმ არხივში სადაც ბრავალნი განისვენებენ. მაგრამ ოქტომბრის ძლევამოსილმა რევოლიუციამ მხოლოთ მისცა მას საშუალება, გაუადვილა მას ბრძოლა ახალი ცხოვრების აღმშენებლობისათვის. ჩვენც უნდა ვეცადოთ სავსებით გამოვაყენოთ ეს საშუალებანი და ჩვენ ამხანაგ მამაკაცებთან ერთათ ვიბრძოლოთ კომუნისტური ცხოვრების მოსაწყობათ და ძველის ძირიან ბუდიანად ამოსაფხვრელად.

ლოლა.

რაიონებიდან

დელეგატთა პირველმა კრებებმა ყველა რაიონებში საუცხოოთ ჩაიარა. დელეგატი ქალები დიდის ინტერესით ეპყრობიან ამ კრებებს. თითქმის ყველგან დელეგატები სრულად დაესწრენ. თავმჯდომარეობდენ ერთ-ერთი მათგანი, რომლებსაც ჩინებულათ მიყავდათ კრება და ყოველთვის შესაფერისად უხვდებოდენ უადგილოთ ჩართულ კითხვებს.

დღის წესრიგი ყველგან ერთი იყო.

— მე-2-რე რაიონის ბიურო [illegible] ლის ქ № 87. ტელ. 5—69.

— მე-3-მე რაიონის ბიურო [illegible] ბარი, კახეთის მოედანი. 5—58

— მე-4-ე რაიონის ბიურო—[illegible] ქ. 29 „მუშათა კლუბის" შენობაში. 9—52

მე-5-ე რაიონის ბიურო—[illegible] ქუჩა.

— ხაქ. ახალგ. კომუნისტების [illegible] ცეკ—რუსთაველის პრ. 22.

ხარედაქციო კოლეგია.

ᲞᲝᲡᲢᲐ

ლექსი „ვანიიადი" არ დაიბეჭდება.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲨᲠᲝᲛᲔᲚ ᲥᲐᲚᲗᲐ ᲣᲙᲐᲠᲢᲘᲝ ᲙᲝᲜᲤᲔᲠᲔᲜᲪᲘᲐ

ᲓᲦᲘᲡ ᲬᲔᲡᲠᲘᲒᲘ:

1. მამდინარე მომენტი და მუშა-ქალთა ამოცანები.—მომხსენებელი **მახარაძე**

2. რას აძლევს მუშა-ქალს საბჭოთა ხელის უფლება.—მომხსენებელი **კალანდაძე.**

3. დედობისა და ბავშვობის.—დაცვამომხსენებელი **ორახელაშვილი.**

4. მუშა ქალთა საერთაშორისო მოძრაობა და მესამე კომუნისტური ინტერნაციონალი—მომხსენებელი **მარიამ ორახელაშვილი.**

5. აღმოსავლეთის ქალთა მოძრაობა და აღმოსავლეთის ქალთა მომავალი ყრილობა მოსკოვში.—მომხსენებელი **ლიდა გასვიანი.**

6. მოსკოვის აღმოსავლეთის ქალთა ყრილობისათვის დელეგატების არჩევა.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲨᲠᲝᲛᲔᲚ ᲥᲐᲚᲗᲐ ᲣᲙᲐᲠᲢᲘᲝ ᲙᲝᲜᲤᲔᲠᲔᲜᲪᲘᲐ

ᲓᲦᲘᲡ ᲬᲔᲡᲠᲘᲒᲘ:

1. მამდინარე მომენტი და მუშა-ქალთა ამოცანები.—მომხსენებელი **მახარაძე**

2. რას აძლევს მუშა-ქალს საბჭოთა ხელის უფლება.—მომხსენებელი **კალანდაძე.**

3. დედობისა და ბავშვობის.—დაცვამომხსენებელი **ორახელაშვილი.**

4. მუშა ქალთა საერთაშორისო მოძრაობა და მესამე კომუნისტური ინტერნაციონალი—მომხსენებელი **მარიამ ორახელაშვილი.**

5. აღმოსავლეთის ქალთა მოძრაობა და აღმოსავლეთის ქალთა მომავალი ყრილობა მოსკოვში.—მომხსენებელი **ლიდა გასვიანი.**

6. მოსკოვის აღმოსავლეთის ქალთა ყრილობისათვის დელეგატების არჩევა.